DISSERTATIONEM INAVGVRALEM MEDICAM

Ch. Ravel

DE

INTERPRETIBVS HIPPOCRATIS GRAECIS

ANNVENTE

GRATIOSO MEDICORVM ORDINE

IN

STVDIORVM VNIVERSITATE ALTORFINA

PRO

SVMMIS IN MEDICINA HONORIBVS

ADIPISCENDIS

PVBLICE PROPONET VENTILANDAM

AVCTOR

PAVL SIGMVND CARL PREV

NORIMBERGENSIS.

DIE V. NOVEMBR. MDCCLXXXXV.

ALTDORFII

EX PRELO IOANNIS PAVLI MEYERI

ACADEMIAE TYPOGRAPHI.

1795.

SACRI ROMANI IMPERII
PERILLVSTRIS AC LIBERAE
REIPVBLICAE NORIMBERGENSIS
SENATORIBVS SPLENDIDISSIMIS
VIRIS
PERILLVSTRIBVS AC GENEROSISSIMIS
DOMINO IOANNI SIGISMVNDO
HALLERO
AB HALLERSTEIN
DOMINO CHRISTOPHORO GVI-
LIELMO WALDSTROMERO
A REICHELSDORF
DVVMVIRIS DE REPVBLICA MERITISSIMIS
DOMINO SIGISMVNDO FRIDERICO
FVRERO
DE HAIMENDORF
REI SACRAE AC LITERARIAE EPHORO
ATQVE
VNIVERSITATIS ALTORFINAE CVRATORI PRIMARIO
DOMINO CAROLO CHRISTOPHORO
SEBASTIANO HARSDOERFERO
AB ENDERNDORF
DOMINO CAROLO FRIDERICO
BEHAIMIO
A SCHWARZBACH
SCHOLARCHIS ET ACADEM. ALTORF. CVRATORIBVS
DOMINO CHRISTOPHORO AN-
DREAE IM HOF
AB HELMSTATT
REIPVBLICAE NORIMBERGENSIS A CONSILIIS BELLICIS
DOMINO GEORGIO FRIDERICO
GVILIELMO POEMERO
SCHOLARCHAE ET VNIVERSIT. PATRIAE CVRATORI
PATRIAE PATRIBVS SANCTISSIME COLENDIS
MAECENATIBVS ATQVE PATRONIS
GRATIOSISSIMIS

SVMMI NVMINIS GRATIAM

PRO

INCOLVMITATE VITAE PERPETVA

CONSILIORVM PRVDENTISSIMORVM EVENTV

FAVSTISSIMO

STIRPIVM SPLENDIDISSIMORVM

FLORE PERENNI

AC

FELICITATE OMNIGENA NVLLIS INFORTVNIIS

TVRBANDA MINVENDA

IMPLORANS

HASCE SVORVM LABORVM PRIMITIAS

OMNI QVO PAR EST OBSERVANTIAE CVLTV

D. D. D.

TANTORVM NOMINVM

CVLTOR DEVOTISSIMVS

AVCTOR.

L. B.

Elaborandae dissertationis inauguralis officio mihi incumbente, cur scribendi materiam de Hippocratis Coi interpretibus antiquis elegerim, multos fore, qui a me quaerant, non dubito: hinc caussas, quae me ad id argumentum pertractandum impulerunt, paucis exponam. Cum ab eo tempore, quo adolescentes in severioribus disciplinis erudiri solent, rei literariae et scientiarum artiumque liberalium historiae amore captus essem, et, maturante aetate, sequutus exemplum Parentis optimi, ad medicinam animum et, qualecunque in me est, studium applicavissem, Cel. ACKERMANNVM *artis magistrum nancisci mihi contigit, qui ardorem meum ad talia studia non modo non improbavit, sed potius institutione, consilio, ac librorum copia quavis ratione adiuvit, ut, quantulacunque tandem sint, omnia ei viro me debere, gratissimo animo nunquam non sim professurus. Non minutus est amor literariae, inprimis medicinae, historiae, postquam hunc virum audivi, imo auctus est: cumque mox intelligerem, ductus etiam exemplis recentioribus, multa, quae et in historia medicinae proprie dicta,*

et in literaria eius parte proponi ſolent, et laudari adeo, eſſe falſa, et magis ex ingenio ſcribentium, quam ex aliis iisque exquiſitioribus hiſtoriae fontibus petita; cum tandem, ductus et inſtitutione et exemplo praeceptoris optimi, intelligerem, nullam certitudinem (ſine qua hiſtoria eſſe nequit) exiſtere in medicinalis ſcientiae hiſtoria, niſi ea ex ipſis hauriatur fontibus, ingenioque locum in hiſtoria quacunque dari non debere, niſi in recte ordinandis, digerendis, tradendisque iis, quae fontes doceant, neque medicinae hiſtoriam certam atque ab omni commentorum ſpurcitie expurgatam componi poſſe, niſi ſingula, quae in ea enarrari debent, vera ſint atque extra omnem dubitationem poſita, materiam elegi, quae, ſi etiam magni ponderis non eſt, laboris tamen fuit non exigui, interpretum nempe Hippocratis graecorum enarrandorum.

Et primum quidem commentariorum Philothei in aphoriſmos Hippocratis, quorum exemplum graeco idiomate exſcriptum in bibliotheca Vniverſitatis noſtrae publica exſtat, fragmentum exhibere, eique nonnulla de reliquis Hippocratis commentatoribus graecis attexere mecum ſtatueram: ſed poſtquam in exquirendis iis graecis medicis, qui Hippocratem illuſtraverant, meus labor aliquantulum proceſſerat, mox perſpexi, fore, ut opuſculum meum ipſa ſua mole laboraret, ubi et ſpiſſum Philothei commentariorum volumen, cum notis criticis atque exegeticis, ac cum latina verſione hac occaſione in lucem emitterem.

Hinc

Hinc consilium cepi in hoc inaugurali specimine memorandorum Hippocratis interpretum Graecorum omnium, ut appareat, quanto in honore fuerit Hippocrates apud medicos Graecos cuiusque sectae, utque perspiciatur, quantum fieri potest, quid quisque veterum commentatorum ad Hippocratem illustrandum contulerit. Consilium Philothei commentariorum edendorum, quorum fragmenta graeco idiomate exscripta typis vulgarunt Anton. Musa Brassavolus in commentariis in Aphorismos Hippocratis et Galeni, Basil. 1541. *fol. et vir magni nominis maiorisque doctrinae, I. A. M. Nagelius, Prof. Altdorfinus, in programmate anniversario, munificentiae Trewii dicato — Altdorf.* 1788. 4. *quaeque integra nondum prodierunt, ad alia tempora reservatum est.*

Sed multae difficultatis magnique laboris opus erat interpretum Hippocratis enumeratio. Non enim, quae scriptores de hoc argumento protulerant, sequi poteram, hi enim omnes in eo pertractando non accurate satis fuerant versati; sed ipsi fontes mihi erant adeundi, ut recte pateret, quinam medicorum veterum, ac ex quanam secta, in Hippocratem essent commentati, et quemnam successum in eo laboris genere habuissent. Ea de caussa medicos veteres paene omnes, aliosque auctores veteres, qui de rebus ad medicinam facientibus scripsere, evolvendi laborem minime detrectavi, neque destiti ab incepto meo, usque donec finem, quam mihi proposueram, essem adsequutus.

Erro-

Errorum igitur, quos parum cavit natura, veniam impetraturum esse me, eo confidentibus spero, quo maiore diligentia, ne eos, quos incuria fundit, committerem, adnisus sum. Doleo tamen, supremam Foesii editionem Hippocratis operum non ad manus fuisse, quae Genevae duobus voluminibus prodiit, 1675. Critica enim ei adnexa est commentatorum Hippocratis enarratio, quae magnum forte mihi emolumentum adferre potuisset, si ea uti contigisset.

Quod ad ordinem, quo opusculum meum composui, pertinet, prolixius de eo in prolegomenis opellae ipsi praemissis locutus sum.

Vltimo loco aequos iudices earum rerum, quas in hoc libello pertractavi, rogo, cogitent, me non ideo haec scripsisse, ut alios erudiam, sed ut ipse erudiar. Dabam Altdorfii, d. v. Nov. MDCCVC.

DE

DE
INTERPRETIBVS HIPPOCRATIS GRAECIS.

PROLEGOMENA.

Antiquiſſimis quidem temporibus medicinam apud Graecos exſtitiſſe notum eſt; cum tamen a nemine fere niſi a ſacerdotibus excoleretur, praecipue ab iis, quibus Aeſculapii cultus curae fuit, non potuit, ipſa quin rudis ſatis diu et exilis permaneret, donec ſors paullo melior ex philoſophorum laboribus illi comparata eſt. Qui cum enim orbem univerſum ſuis complecterentur contemplationibus, Pythagoram aemulati, a quo Aegyptiorum doctrina ad Graecos translata eſt, in eo quoque haud parum verſati ſunt, ut humani corporis elementa detegerent, qualitates examinarent, quibus ipſum ſingulaeque eius partes polleant, vires, quibus regatur, inveſtigarent, conditiones denique, quibus utatur, mutationesque varias, quas ſubire cogatur, fida, quantum poſſent,

 obſer-

obſervatione exquirerent. Quin et eorum nonnullos morbis ipſis medelam adhibuiſſe relatum legimus.

Neque tamen philoſophis ſolis incrementa, quae ante Hippocratem medicina cepit, tribuenda ſunt; alia quoque multa contulerunt ad fines eius, nimium coarctatos antea, dilatandos. Pertinet huc gymnaſticae artis ſtudium, quod tunc temporis apud Graecos invaluit, pertinet inprimis et hominum et morborum copia in dies adaucta, quae Aſclepiadas tandem coegit, ut alienigenas quoque in templa ſua reciperent, iisque medicinam traderent, cum ipſorum numerus omnibus aegrotis, qui exſtabant, ſanandis non amplius ſufficeret; unde medicina in plurium, quam antea, pervenit hominum communionem atque ſcientiam.

Iam vero Hippocrates, Magnus poſteris per eminentiam dictus, prodiit, vir, in quo eorum nihil deſiderare poſſes, quae vel ad animi decora pertinere exiſtimari poſſint, vel ad omnia, quae bonum medicum efficiunt. Florentiſſimam Aſclepiadarum ſcholam, Coam, et patriam et eruditionis fontem nactus, primus ex iis fuit, qui genus ab Aeſculapio deducebant, qui philoſophorum ſcholas adiit, his, quae in templis didicerat, minime contentus; primus etiam in ſcientiae formam redegit medicinam, ne amplius eſſet aut ſterilium ſolummodo philoſophicarum contemplationum, aut empiricarum plane traditionum

ditionum et εγχειρησεων opus, quare Celſus eum medicinam a philoſophiae ſtudio ſeparaſſe memorat; primus denique Aſclepiadarum ſcriptis mandavit, quae excogitaverat, et expertus fuit in medicina; ac miraberis ſane, ſi eius libros accuratius pervolves, feliciſſimum viri in obſervandis morbis ingenium, providam in ſanandis curam, ſummam in enarrandis diligentiam. Hos eius libros, quibus expoſuit, aut quae ſentiebat de medicinalibus rebus, aut quae expertus fuerat, poſtera aetas fecit maximi, in iis omnis medicae ſcientiae et theoreticae et practicae fontem praecipuum eſſe exiſtimans. Hinc in legendo et explicando Hippocrate operam collocabant praecipuam et medici mox poſt eum florentes, et progreſſu temporis ii quos infelix iſtud ſectarum ſtudium in diverſas partes traxerat. Etenim cuiusvis fere doctrinae aſſeclae id egerunt, ut, longiſſime quamvis aberrarent a vero tramite, quo, naturam ſecutus, inceſſerat Hippocrates, illum tamen a ſuis partibus ſtare aut crederent, aut ſaltim adverſariis obiicerent, ideoque in ſcriptis eius interpretandis, iisque ad theorias, quas defendebant, accommodandis plurimum ſudaverunt. Ipſe quoque Galenus non minimam laborum ſuorum partem impendit in explanandis libris Hippocratis, quos graviſſimos putavit, etſi ſolus in medicinae ſtudio excellere, ſolusque novam ſectam medicinalem, pal-

mam omnibus reliquis eripientem, condidiſſe videri cupidus erat. Deſiit vero cum Galeno illud ſtudium, quo ſuperiorum temporum medici ad Hippocratem legendum impulſi fuerant. Galenum ſequuti ſunt medici dogmatici, poſt hunc auctorem viventes, Hippocrate, qui prioris aevi medicis exemplum fuerat, relicto. Empirici medicamenta ſectabantur, omnem eam doctrinam, quae ex librorum lectione comparatur, ineptam putantes. Methodici, Theſſalum ſequuti, in ſtricto et laxo medicinalis ſcientiae ſummam conſiſtere autumantes, et Hippocratem et alios medicos vituperabant, qui eorum caſtra non adibant. Quae omnia perpendenti mirum ulli non videbitur, et Hippocratis libros parum lectos fuiſſe poſt Galenum, et eorum, quae Hippocrates aut ſenſerat, aut expertus fuerat in medicina, ſcientiam ad eos medicos, qui Galenum excipiebant, non ex genuinis purisque fontibus, ſed ex Galeni libris perveniſſe. Hinc etiam factum eſt, ut pauci eſſent librorum Hippocratis interpretes poſt Galenum viventes, utque eorum opera, quam interpretando Hippocrati impenderunt, parum utilitatis afferret.

Ex his vero, quae hactenus memoravimus, patet, enarranti interpretum Hippocrateorum antiquorum hiſtoriam ſummam eſſe curam impendendam, ut ſemper tempus, quo quisque interpretum vixerit, ſectamque, cui addictus fuerit, reſpiciat, ut inde demonſtret,

monſtret, quid temporibus, quid ſectae, quid viro ſit attribuendum. Propterea, cum conſilium mihi ſit interpretum librorum Hippocratis antiquorum ad Arabum uſque tempora hiſtoriam ſcribendi, primum Hippocraticam, ut aiunt, ſcholam pertractabo; deinde medicos, illam excipientes, pro ſectarum, quas ſequebantur, ratione, et eos, qui ex grammaticorum grege Hippocrati, vel edendo vel illuſtrando, hoc quidem temporis ſpatio, operam dederunt, enarrabo, poſtea, Galeno memorato, de iis, qui hunc ſequuti ſunt, diſſeram; ultimo denique loco eos collocaturus, qui a recentioribus iniuria in commentatorum numerum recepti ſunt.

SECTIO I.

SCHOLA HIPPOCRATICA.

MEDICI HIPPOCRATEM INTERPRETATI HVC PERTINENTES.

Qui mox ab Hippocrate exſtiterunt medici, maxima quidem ex parte eius veſtigia presſerunt, ſi eos cum illis, qui ſeriori aevo vixerunt, compares; tamen et hos ab illa via, quam, natura duce, ingreſſus erat Hippocrates, ſeduxit ſeculi genius. Iis enim temporibus ſtudium philoſophiae inprimis cultum

 medi-

medicos quoque eo protrudit, ut contemplationes theoreticas experientiae ipſi in morbis indagandis praeferrent; praeter ea Alexandri expeditionibus alieni mores, victus alienus, alienorum denique medicaminum antea incognitorum uſus invaluerunt. Quae omnia effecere, ut priſca medicinae forma, qualis apud Hippocratem fuerat, ſenſim deleretur. Hippocrates enim, quamvis non omnem theoriam negligeret, ſed ipſe Empedoclis doctrinam de elementis quatuor, quibus conſtituatur humanum corpus, deque humoribus inde oriundis, quorum vitio morbi naſcantur, reciperet, in ipſa tamen morborum curatione manifeſtas ſolum, quae morbum induxerint, cauſſas inveſtigavit, ſymptomata, affectionem comitantia, diligenter obſervavit, quae vero in aegro antea adfuerunt, probe reſpexit, nulla fere abditarum cauſarum, in humoribus latentium, ratione habita. Poſt eius vero tempora plane diverſam in medicina viam incedebant medici. Quaerebant ſolum, quid mutatum eſſet in humoribus, eo fine curationis poſito, ut eos aut corrigerent, aut evacuarent, prout vel qualitate vel nimia copia peccare viſi ſunt. Ipſe denique medicamentorum apparatus auctior, qui Hippocratis aevo adeo exilis erat, medicinam et magis dilatavit, et id effecit, ut a multis minus ad theoriam de morborum originibus, magis ad uſum medicamentorum reſpiceretur.

Et

Et haec quidem fuit medicinae parvo poſt Hippocratis exceſſum tempore conditio. Protulit tamen ea aetas nonnullos homines, qui irruenti medicinae cladi obniterentur, hique medicis anſam praebuerunt, ut in diverſas poſtea partes ſecederent. Quid inde, aut emolumenti aut damni medicina ceperit, ſequenti ſectione perſpiciemus; nunc noſtrum eſt, medicos huius periodi recenſere, qui Hippocratem interpretati ſunt, eo quidem ordine, quo ipſos vixiſſe conſtat. Quorum antiquiſſimus eſt

DIOCLES.

A patria Caryſtius cognominatur. Brevi poſt Hippocratem vixiſſe tempore, ex plurimis veterum teſtimoniis patet [1]). Tantam ille homo in medicina gloriam adeptus eſt, ut ipſe Galenus eum ſimul cum Hippocrate *αϱιϛους ιατϱους ἅμα και ανθϱωπους* appellare haud dubitaret [2]). Ex Aſclepiadarum quidem familia ortus, tamen Pythagoreorum quoque ſcholas adiiſſe videtur, cum ſeptenarium numerum in

 rebus,

1) *Gal. de diſſect. uteri, cap.* 10. *pg.* 282. *t. IV.* edit. Charterii. *Plin. H. N. l.* 26. *c.* 2. *Celſ. praef. pg.* 3. ed. Krauſ. — Cl. Harles eum circa Ol. CXXXIII. vixiſſe refert in *introduct. in lingu. graecam, T. I. pg.* 540. ſeductus nimirum epiſtola Diocli adſcripta ad Antigonum regem. cf. de hac epiſtola Schulzius in *Hiſt. Med. Per. II. c.* 1. *pg.* 337.

2) *de dieb. decret. l.* 1. *c.* 2. *pg.* 451. *t. VIII.*

rebus, quae ad medicinam ſpectant, ſaepius obſervaverit [1]). Anatomia eius, quamquam rudior erat et ex animalium diſſectionibus hauſta [2]), in eo tamen a Galeno laudatur, quod primus exſtiterit, qui anatomicas adminiſtrationes literis mandaret [3]). Omnia animalia ex duobus conſiſtere docuit, εκ του φεροντος, και εκ του φερομενου; alterum eſſe facultatem, quae corpus regat, alterum corpus ipſum [4]). Ceterum doctrinam Hippocratis de elementis ſequutus eſt [5]). Febrem non ipſum morbum, ſed morborum tantum επιγεννημα eſſe credidit [6]); omnes ſudores praeter naturam oriri, cum, quamdiu recte gerantur in corpore, nec cibi male coquantur a natura, fieri nequeat, ut ſenſibilis per cutem excernatur humor [7]); nullum obtinere diſcrimen inter criſin morborum

1) cf. *Macrob. ſomn. Scipionis*, apud quem Dioclis fragmentum de generatione foetus legimus. Eadem forte ratio eum impulit, ut loco vigeſimi morborum diei, quem Hippocrates criticum eſſe putavit, vigeſimum primum poneret. cf. *Gal. de diebus decret. l.* 1. *c.* 10. *pg.* 465. *l.* 2. *c.* 13. *pg.* 492. *t. VIII.*

2) quod patet ex ipſius ſententia de cotyledonibus uteri, cf. *Gal. de uteri diſſect. c.* 9. *pg.* 281. *t. IV.*

3) *de anat. adminiſt. l.* 2. *c.* 1. *pg.* 47. *t. IV.*

4) *Gal. comm. II. in Hipp. Prognoſt. text.* 6. *pg.* 623. *t. VIII.*

5) *Gal. meth. med. l.* 7. *c.* 3. *pg.* 156. *t. X.*

6) *Gal. hiſt. philoſ. c.* 39. *pg.* 58. *t. II.*

7) *Gal. comm. I. Aphor.* 15. *pg.* 30. *t. IX. de ſymptom. diff. c.* 6. *pag.*

borum et lyſin [1]). Singulari ſtudio diaetam ſanorum eum excoluiſſe teſtantur fragmenta, quae ex eius libris ſervavit Oribaſius [2]). In obſervandis et curandis morbis maxime Hippocratis exemplum imitatus eſt, ut ex Caelio Aureliano patet, qui ſaepiſſime eius medelam in morbis refert. Chirurgiam probe calluit [3]).

Quo autem ſucceſſu Hippocratem interpretatus ſit, vix novimus, niſi quod Galenus, eum logica demonſtratione contra Hippocratem diſputaſſe, referat [4]). Citantur Galeno eius commentarii in Hippocratis libros de officina medici et de articulis, quos complexus eſt ſingulari libro, cui titulum fecit περι των κατ᾽ ιητρειον [5]). An et in libris, quos con-

 fecit

pg. 43. *t. VII. comm. III. in l. de alim. pg.* 269. *t. VI.* Ex hoc Dioclis placito colligere videtur Cl. Sprengel, (*Geſch. der Arzneyk. I. B. pg.* 303.) omnem ſudoriferorum uſum reſpuiſſe Dioclem in medicina, quod vero non feciſſe, quin plurimos ſudores commoviſſe teſtatur *Cael. Aur. tard. l.* 3. *c.* 8. *l.* 2. *c.* 14.

1) *Gal. de dieb. decr. l. II. c.* 4. *pg.* 482. *l.* 1. *c.* 9. *pg.* 464. *t. VIII.*

2) *Collect. medic.* paſſim.

3) *Celſus, l. VIII. c.* 20. *pg.* 553. *Gal. comm. IV. in l. de articul. nr.* 40. *pg.* 454. *et ſeqq. t. XII.*

4) *comm. III. in l. Epid. t. III. pg.* 87.

5) *comm. de off. med. init. pg.* 1. *t. XII. comm. III. de artic. text.* 23. *pg.* 376. *t. XII.* cf. *Erotianus ſub verbo* αμβην, quod apud Hipp. *l. de artic.* occurrit, quod vero Diocles in *l.* περι των κατ᾽ ιητρειον interpretatus eſt.

fecit περι γυναικειων, et προγνωςικον, in Hippocratis libros, eadem inſcriptione praeditos, interpretatus eſt? — Suſpicarer id equidem, Erotiani et Caelii auctoritate ductus. Ille enim, dum verba quaedam in Hippocratis libro περι γυναικειων occurrentia explicat, quid Diocles in haec verba ſcripſerit, quoque affert, hic autem Dioclem in Prognoſtico adverſatum fuiſſe aſſeverat ſententiae de lumbricorum pernicie, quam vindicavit, et quidem in Prognoſtico Hippocrates [1]). Erotianus Dioclis commentarios allegat ſub verbis: αμβην, εκτομου, κοτυληδονες, σηκαμοειδες, φωδες, quae adeas.

PHILOTIMVS.

Dioclem excipit Philotimus, Praxagorae diſcipulus, cuius ſententiis tenax inhaeſit. Hinc de Praxagora, etſi Hippocratem non interpretatus eſt, memorandum hic eſt, eum de anatomica ſcientia primum bene eſſe meritum, et hominum cadavera inſecuiſſe [2]). Hippocratem enim et Dioclem, et qui ante hos fuere, anatomicam ſcientiam ab animalibus, quae diſſecuerant, repetiiſſe, admodum probabile eſt. Primus deinde arterias a venis diſtinxit,

1) *Tard. l. IV. c. 8. pg. 537.* (ed. Amman. 1709.)

2) *Gal. de diſſect. uter. c. 10. pg. 282. t. IV.* ubi Praxagoram recte ſenſiſſe de cotyledonibus, affert.

xit [1]), in illis ſtatuens ſpiritum, vi quidem arteriis congenita [2]), his vero ſanguineum moveri laticem. Doctrinam de humoribus humani corporis auxit, pituita vitrea ab eo primum memorata. Nonnullis iam medicamentis hucuſque ignotis uſus eſt, quorum cognitio per Alexandri expeditionem ad Graecos perveniſſe videtur [3]).

Philotimus, Praxagoram praeceptorem ſuum et Ariſtotelem, quo etiam Praxagoras uſus eſſe videtur, in medicina maxime ſequutus eſt, neque ab utroque videtur deflexiſſe, niſi, quod quasdam opiniones, in quibus errarant, maiori adhuc amplexus ſit pertinacia. Eo enim proceſſit impudentiae, ut cerebrum, cuius uſum ad id ſolum cum Ariſtotele adſtrinxit Praxagoras, ut cor refrigeraret, plane inutile eſſe affirmaverit [4]). In morborum tamen cum internorum tum externorum curatione felix fuit [5]).

Interpretem fuiſſe libri de officina medici, verbo tantum meminit Galenus [6]). Erotianus eum non memorat.

HERO-

1) *Gal. de differ. pulſ. l. 4. de dignoſc. pulſ. l. 4. c. 2. pg. 160. t. VIII.*

2) *Gal. de Hipp. et Plat. plac. l. 6. c. 7. pg. 177. t. V.*

3) *Cael. tard. l. 1. c. 4. pg. 321.*

4) *Gal. de uſu part. l. 8. c. 3. pg. 485. t. IV.*

5) *Celſ. l. 8. c. 20. pg. 554. Cael. Aur.* paſſim.

6) *comm. I. de off. med. init. pg. 1. t. XII.*

HEROPHILVS.

Clariſſimus fere ſui aevi medicus. Chalcedona patriam, Praxagoram praeceptorem nactus eſt, quem tamen et doctrina et fama longe ſuperavit. Summam vero gloriam adeptus eſt in anatomes ſcientia [1]), quam omnem fere ex hominum, cum demortuorum, tum maxime viventium, ſi Celſo ac Tertulliano fides habenda eſt [2]), diſſectionibus hauſerat. Singula, quae in anatome detegerat, collegit Cl. Sprengel in l. *Verſuch einer Geſchichte der Arzneykunde, I. B. pg.* 376. *ſqq.* apud quem etiam ex Galeno legimus, primam vaſorum notionem, quae in meſenterio adſunt, in glandulas deſinentium, Herophilo adſcribendam eſſe. Aliam tamen opinionem, quam protulerat Herophilus, ſilentio praeteriit vir alioquin in colligendo accuratiſſimus, ſpiritum nimirum, qui in arteriis continetur, non ex corde ſolum ortum ducere, ſed undiquaque per cutem attrahi [3]); unde colligo, eum nonnullam, quamvis obſcuram, de ſyſtemate abſorbente corporis humani habuiſſe notionem. Doctrinam de pulſuum differentiis primus prodidit in libro περι ταξεως, αταξιας, ὁμολο-

1) *Gal. comm. II. de nat. hum. pg.* 137. *t. III.*

2) *Celſ. praef. pg.* 7. *Tertull. de anima, c.* 10.

3) *Gal. an in arter. ſangu. adſit? c.* 8. *pg.* 163. *t. III.*

ὁμολοτητος τε και ανωμαλιας [1]). Ex causarum, quae morbum inferant, recensione plane removit procatarticas, quare culpatur a Galeno [2]). Reliqua, quae de praxi Herophili afferri possint, lubens omitto, cum animus sit, illius historiam, si tempus concesserit, singulari libello exponendi. Id tamen adhuc notandum esse existimo, quod in curandis morbis hinc inde a superioribus medicis recesserit, ideo a Galeno, modo empiricus, modo ad dimidium dogmaticus appellatus medicus [3]).

Commentaria Herophili in Aphorismos Hippocratis prima sunt, quae innotuere [4]), quorum exemplum manu exaratum servatur in Bibliotheca Ambrosiana, quae Mediolani est [5]). Quae contra Prognosticum confecit commentaria, valde culpantur Galeno, cum in illis obscura atque sophistica argumentatione Hippocratem aggressus esset, uti consueverat [6]). Quid, quod ipse Galenus peculiarem Herophili de ea re confutationem promiserat, quam vero

1) *Gal. de diff. pulf. l. 2. c. 6. pg. 48. t. VIII.*

2) *Gal. de cauf procatart. c. 4. t. VII. pg. 256.*

3) *comm. VII. ad Aph. 70. pg. 333. t. IX. meth. med. l. 3.*

4) *comm. VII. ad Aph. l. c.* nisi corrupta huius loci lectio suspicanda est; cf. infra ea, quae de Bacchio loquimur.

5) *Montfauc. biblioth. bibl. t. I. pg. 498.*

6) *Gal. comm. I. in Prognost. pg. 589. t. VIII.*

vero non perfecit [1]). Ceterum explicationem vocum, quibus usus est Hippocrates, scripsisse discimus ex Galeno et Erotiano, qui eius explicationis quoque specimen dedit [2]).

Librorum inter Hippocrateos relatorum περι τροφης, et περι διαιτης auctor nonnullis creditus est [3]).

SECTIO II.

SCHOLA EMPIRICA.

MEDICI EX HAC ET DOGMATICORVM SECTA HIPPOCRATEM INTERPRETATI.

Scholam condidit Herophilus, plurimis auditoribus gaudentem, quos απο της οικειας του Ἡροφιλου nominat Galenus. Ex hac schola prodiit Philinus Cous, qui, a praeceptore Herophilo occasione accepta, nova medicinae tractandae methodo usus est, eoque

1) *Gal. l. c.*

2) *Gal. explan. voc. Hipp. pg.* 80. *t. II. Erot. verbo* αλυσμον, *ed. Franz. pg.* 30.

3) cf. *Ant. Musa Brasavol. comm. in Aphor. Hipp. I.* 13. *pg.* 71. *III.* 17. *pg.* 446. qui ex Galeno ea adfert: locos ipsos in Galeno, etsi summam curam adhibui, frustra quaesivi. *Fabric. Bibl. gr. ed. Harles, t. II. pg.* 584.

que ipſo novae inter medicos ſectae auctor exſtitit. Qui hanc ſectam ſequebantur, id potiſſimum fecerunt, ut inanem illam cauſarum abditarum in morbis explorationem negligerent, elementorum corporis humani et humorum diverſorum doctrinam reſpuerent, verbo, anatomes et phyſiologices uſum ad praxin medicam negarent. Contra ea ſummum cognitionis principium ab experientia repetierunt, eamque ſibi, tum ex fida et diligenti contemplatione omnium, quae in aegris mutata eſſe ſenſibus patent, tum ex reminiſcentia eorum, quae in eodem ſymptomatum concurſu aut profecere, aut nociva fuerunt, cum denique ex comparatione morbi ſimilis cum ſimili (μεταβασιν απο του ὁμοιου appellabant) collegerunt. Hanc tripodem omnis experientiae ſtatuentes, ſe ipſos a principio, quod in arte medica poſuerunt, empiricos nominaverunt, illis contrarii et doctrina et ipſo nomine, qui, amiſſa nunc Hippocraticorum denominatione, dogmaticos ſe dicebant. Cum his ſectis partium ſtudium in dies increvit; dogmaticos empirici, empiricos dogmatici impugnare non dubitarunt. Veritatem utraque pars a ſuis partibus eſſe, neque Hippocratem quid aliud, niſi quod cum ſectae ſuae placitis conveniret, docuiſſe, tenaciter affirmavit. Hinc ab utraque ſecta Hippocratis libri lecti, commentariis illuſtrati, confutati ſunt, prouti ſectae ratio, quam amplectebantur medici,

dici, ferebat. Idque effecit, ut haec periodus interpretum Hippocratis feracissima esset. Hos omnes, quotquot cogniti sunt, huc referam, servato temporis, quo vixerunt, et scholae, quam sequuti sunt, discrimine.

I. DOGMATICI, POST EMPIRICORVM SECTAM EXORTAM.

Hi omnes fere ad scholam Herophili referendi sunt, donec ea plane desiit, asseclis eius ad empiricorum sectam, ut videtur, transeuntibus. Primus ex iis fuit

MANTIAS.

Μαντειας, discipulus Herophili, nec eius scholam derelinquens [1]). In re medicamentaria maxime probatus est Galeno, qui etiam plurima eius scripta enumerat [2]). Primus compositiones medicaminum collegit [3]). Ipse in re medica instituit Heraclidem Tarentinum, qui postea ad empiricos transfugit [4]).

Commentatum esse Mantiam in Hippocratis librum κατ' ιητρειον, memorat Galenus [5]).

BAC-

1) *Gal. de comp. med. sec. loc. l. 6. c. 9. t. XIII. pg. 518.*

2) *de simpl. medic. facult. l. 6. prooem. pg. 144. t. XIII.*

3) *Gal. de compos. med. sec. gen. l. 2. c. 1. pg. 672. t. XIII.*

4) *de compos. med. sec. loc. l. 6. c. 9. pg. 518. t. XIII.*

5) *comm. I. in l. de off. med. text. 1. pg. 1. text. 5. pg. 14. t. XII.*

BACCHIVS.

Tanagra ortus. Herophili auditorem fuiſſe, inde probari poteſt, quod coaevus fuit Philino, qui contra eum VI. libris ſcripſit [1]). Memorabilia Herophili eiusque haereſeos literis conſignavit. A nonnullis empiricorum gregi adnumeratur iniuria; lectionem enim vulgatam illius textus in Commentario Galeni ad VIII. Aphoriſmorum ſectionem, p. 533. t. IX. qua ſententiam iſtam evincere ſtudent, mendoſam eſſe, ſicque legi debere „ὁ Ἡροφιλειος Βακχειος„ iam probavit Schulze, ſi adire velis eius Hiſt. Med. pg. 382. Quid? quod, dogmaticum fuiſſe Bacchium, optime docemur, Caelii Aureliani textum [2]), quo Bacchii meminit, omni partium ſtudio abiecto, perlegentes. Commentatus eſt in plures eosque obſcuriores libros Hippocratis [3]): Commentariorum eius in VI. librum Epidemiorum, in Aphoriſmos, mentio fit a Galeno [4]). Tertium Epidemiorum librum in publicum prodire curavit cum emendationibus [5]). Auctor quoque fuit των συνταξεων τριων λεξεων των Ἱπποκρατους, e quibus plurima decerpſit Erotianus [6]).

HERA-

1) *Erot. pg.* 8.

2) *chronic. l.* 2. *c.* 10. *pg.* 390.

3) *Gal. comm. I. in l. de off. med. pg.* 2. *t. XII.*

4) *comm. I. in VI. Epid. pg.* 354. *t. IX.*

5) *Gal. comm. II. in III. Epid. pg.* 244. *t. IX.*

6) *pg* 8. *et ſaepiſſ.* Conſulas *Franzii* Indicem auctorum in Erotiano occurrentium.

HERACLIDES ERYTHRAEVS.

Chryſermi auditor, Herophileus [1]). Apollonii Muris condiſcipulum fuiſſe, ex Strabone apparet [2]). Commentariis illuſtravit Epidemiorum librum VI. ſpurium, in eo a Galeno caſtigatus, quod minorem curam in probandis emendationibus adhibuit, quas ex ingenio textui inſeruerat [3]). Ad eruendum characterum ſenſum, quos paſſim III. libro Epidemiorum immixtos conſpicimus, ſymbolam dedit [4]).

ZENO HEROPHILEVS.

Hunc poſt Heraclidem Erythraeum vixiſſe abunde patet ex Erotiani loco, quo docetur eum ſerius floruiſſe, quam Zeuxidem, Heraclidi Erythraeo coaevum [5]). Galenus eum maximopere laudat [6]). Literarum characteres, III. libro Epidemiorum adſcriptos ſubinde, explicavit, qua ex re magna illi fuit contentio cum Apollonio Empirico, qui contra eum ſcripſit, quem ſequutus eſt, Zenone reſpondente, Apollonius ὁ Βιβλας dictus, qui vehementer in Zenonem, iam demortuum, invectus eſt [7]). Et Galeni

1) *Gal. de diff. pulſ. l. 4. c. 9. pg. 95. t. VIII.*
2) *l. XIV.*
3) *comm. I. in VI. Epid. t. IX. pg. 354.*
4) *Gal. comm. II. in III. Epid. pg. 240. t. IX.*
5) *pg. 216.*
6) *de diff. pulſ. l. 4. c. 8. pg. 93. t. VIII.*
7) *Gal. comm. II. in III. Epid. pg. 238. et 243. t. IX.*

ni vituperationem inde ſibi contraxit. Eorum quoque numerum adauxit, qui verborum obſcurorum Hippocratis expoſitionem dederunt [1]). Καμμαρον Hippocrati cicutam ſignificare credidit.

DIOSCORIDES PHACAS.

Magnam reperimus virorum, qui Dioſcoridis nomen geſſerunt, confuſionem, cui tamen optima medela adhibita eſt in Fabricii Bibliotheca Graeca, ad cuius quartum tomum, edit. Harleſ. pg. 676. lectorem benevolum delegare lubet.

Noſter, ab ore lentibus dehoneſtato Phacas cognominatus [2]), ex Herophilea ſchola fuit [3]), et Antonii Cleopatraeque temporibus vixit [4]). Idem eſt, quem alibi Galenus Alexandrinum appellat, probe diſtinguendus ab eo, quem nomine Iunioris inſignit [5]). Caeterum de eo nil compertum habemus, niſi quod ſeptem libris voces Hippocrateas explicaverit, et quidem eo ſtudio, ut ſe ſuperiores

 medi-

1) *Erot. pg. 86. 216. Gal. expoſ. voc. ed. Franz. pg. 490.*

2) *Suidas ad voc.* Διοσκουρίδης.

3) *Gal. prooem. ad gloſſ. Hipp.*

4) *Suidas, l. c.*

5) *Gal. expoſ. voc. Hipp. pg. 79. t. II. (edit. Franz. pg. 402. 484 486.)*

medicos, qui idem argumentum pertractaverunt, confutaret [1]).

Hique omnes sunt, qui ex Herophili schola prodeuntes dogmatici, in Hippocratis libros enarrationes scripserunt; caeteros dogmaticos, qui posteriori aevo vixerunt, referam, postquam Asclepiadem, sectamque Methodicam, eo auctore natam, memoravero. Iam vero ad Herophileos Empiricos transibo.

II. HEROPHILEI EMPIRICI HIPPOCRATEM INTERPRETATI.

PHILINVS.

Herophili discipulum hunc fuisse, supra iam diximus. Qui, data a praeceptore occasione, empiricam sectam a rationali separavit [2]), Cous a patria cognominatus. Medicamentorum, ab eo in usum vocatorum, passim mentionem facit Galenus [3]). Sex libris, quibus Hippocratis voces exposuit, Bacchio coaevo adversatus est [4]). Bis citatur Erotiano [5]).

GLAV-

1) *Erot. pg.* 8.

2) *Gal. introduct. c.* 4. *t. II. pg.* 363.

3) *de compos. med. sec. loc. l.* 7. *c.* 6. *t. XIII. pg.* 558.

4) *Erot. pg.* 8.

5) *pg.* 32. 68.

GLAVCIAS.

Ante Zeuxidem et Heraclidem Erythraeum eum vixiſſe ex Galeno apparet [1]). Neque, ut Fabricius autumat, quem etiam Franzius [2]) ſequitur, Heraclidis Tarentini et Apollonii praeceptor fuit. Plurima Hippocratis ſcripta illuſtravit, probante Galeno, qui eius interpretationes l. VI. Epidemiorum et l. de humoribus citat. Vltimum librum Hippocrati Coo falſo tribui, et ad alium Hippocratem iuniorem pertinere credidit [3]). Neque emendationibus ſuis textus librorum Hippocratis, neque ſenſus recta explicatione laudes meruit [4]). Eo fine in Hippocratem commentatum eſſe refert Galenus, ut ex illius libris empiricae ſcholae doctrinas defenderet [5]). Gloſſarium Hippocratis, quod magno volumine ad literarum ordinem compoſuit, ſubinde citatur Erotiano [6]). Addidit ſin-

gulis

1) *Galen. comm. I. in VI. Epid. pg. 354. t. IX.*

2) *Fabric. bibl. graec. t. XIII. pg.* 171. *Franz. index auctor. in edit. Erotiani.* Locus Galeni, *meth. med. l. II. pg.* 57. *t. V. Ed. Baſ. gr.* quo nititur Fabricius ad probandam ſuam ſententiam, nil aliud, quam Glauciam, Apollonium et Heraclidem Tarentinum fuiſſe empiricos, declarat.

3) *Gal. comm. I. in l. de humor. t. VIII. pg.* 508.

4) *Gal. comm. I. in VI. Epid. pg. 354. t. IX. comm. I. in l. de humor. t. VIII. pg. 535. et 536.*

5) *comm. III. in VI. Epid. pg. 464. t. IX.*

6) *pg.* 8.

gulis vocibus, quas illuſtravit, loca, quibus in Hippocrate leguntur [1]).

APOLLONII PLVRES.

Arduus eſt, quem nunc ſuſcipimus labor, Apolloniorum hiſtoriam, quotque ex illis, qui medici fuere, Hippocrati illuſtrando operam navaverint, inquirentes. Ipſis enim veteribus auctoribus invicem diſſentientibus, inſuperabiles fere difficultates in hac quaeſtione eruenda nobis obiiciuntur. Apud Erotianum multos legimus Apollonios, quos vel expreſſis verbis explanatores Hippocratis vocat, vel quorum nomina ſolum recenſet. Sunt vero hi:

Apollonius Cittieus, XVIII libros contra Heraclidem Tarentinum conſcripſit, eo quidem conſilio, ut Hippocratis verba dilucidaret [2]).

Apollonius, Ophei filius, Bacchii librum explanatorium in epitomen redegit [3]).

Apollonius Senior, explicavit vocem *αμβην* [4]).

Apollonius Memphites ſcripſit librum de articulis [5]).

Apollonius ὁ Θηρ ad vocem *αμβην* [6]) commentatus eſt.

1) *Erot. pg.* 16.

2) *Erot. pg.* 10. *ſaep.*

3) *id. pg.* 8.

4) *id. pg.* 86.

5) *ibid.*

6) *ibid.*

eſt. — Galeno leguntur, qui Hippocrati illuſtrando operam dederunt:

Apollonius Empiricus [1]) et

Apollonius Biblas [1]).

Ceteros Apollonios medicos, a Galeno aliisque memoratos, lubens omitto, ne ipſa eorum multitudine opprimamur.

Vt vero clarius pateat, quid de his Apolloniis, quos memoravimus, ſtatuendum ſit, e Galeni dictis intelligimus, Apollonium Empiricum contra Zenonem libro peculiari ſcripſiſſe, et eo reſpondente ac dehinc mortuo, manes illius aggreſſum eſſe Apollonium, ὁ Βιβλας cognominatum. Porro in ſpurio Galeni libro, qui introductio vocatur, duos invenimus Apollonios Antiochenos, patrem et filium. Adde quod ex Apollonio, quem ſeniorem vocat, Zenonis ſententiam de ſignificatione vocis αμβην emendaverit Erotianus. Hinc mihi perſuadeor, quinque hos Apollonios, Empiricum, Biblam, ſeniorem, et duos Antiochenos male eſſe confuſos, et hunc in modum colligendos.

I.) Apollonius, Antiochenus, pater, Galeno etiam Empiricus, Erotiano ſenior dictus, is fuit, qui primum contra Zenonem ſcripſit.

II.) Apollonius, Antiochenus, filius, Biblas cognominatus,

1) *comm. II. in III. Epid. pg. 239. 240. t. IX.*

minatus, parentem contra Zenonis invectiones defendit.

Hoc utroque autem antiquiorem esse Apollonium Cittieum, inde colligimus, quod in Heraclidem Tarentinum confecisse eum sciamus libros XVIII. ad Bacchium. Heraclides vero atque Bacchius priores fuerunt Zenone Herophileo, Apolloniorum Antiochenorum adversario.

Denique Apollonium Ophei eundem cum Apollonio Fera esse iam autumavit Fabricius [1]), in cuius sententiam totus abeo.

Anne vero Apollonius uterque, Cittieus et Memphites, qui alter Stratonis discipulus, et Erasistrateus fuit, in libris, quos scripserunt de articulis, Hippocratem de eadem re libellum conscribentem interpretati sunt? —

An et eosdem Celsus denotat [2]), cum duorum Apolloniorum chirurgorum meminit? — Crediderim sane — sed satis de his, progrediamur ad

HERACLIDEM TARENTINVM

Nobilissimum empiricorum, qui unquam exstiterunt. His, qui eum ante Galenum vixisse putant, Celsi verba [3]): „*quem* (Serapionem) *Apollonius et Glaucias,*

1) *Bibl. graec. t. XIII. pag.* 75.

2) *l.* 7. *praef. pag.* 406.

3) *praef. p.* 3.

cias, et aliquanto poſt Heraclides Tarentinus, et alii quoque non mediocres viri ſequuti" obſtant. Primum Mantiae, Herophilei, inſtitutione uſus eſt, deinde ad empiricos deflexit [1]), vir caeteroquin bonus, a Galeno ſaepiſſime laudatus, ideo forſan, quod nonnunquam dogmaticorum fere more ſe geſſit in medicina [2]). Praecipue vero cum Mantia medicamentorum vires experimentis tentavit [3]). Plurima ſcripſit, quae interciderunt. Omnes libros Hippocratis commentariis illuſtravit [4]), ex quibus illos, quos in Aphoriſmos [5]) in II. III. et VI. Epidemiorum [6]), in l. de humoribus [7]), et in illum de officina medici [8]) confecit, Galenus non ſine laude commemorat. Ad eruendum, quid ſibi vel intliterarum characteres, tertio Epidemiorum libro a Mnemone adſcriptae, operam contulit [9]). Expoſitionem quoque vocum Hippocratis

 in

1) *Gal. de compoſ. med. ſec. loc. l. 6. c. 9. pag. 518. t. XIII.*

2) *Gal. de dieb. decret. l. 1. c. 2. pag. 452. t. VIII.*

3) *Gal. de comp. med. ſec. gen. l. 2. c. 1. pag. 670. t. XIII.*

4) *Gal. comm. I. de humor. pag. 508. t. VIII.*

5) *comm. VII. Aphor. 70. pag. 333. t. IX.*

6) *comm. II. in II. Epid. pag. 141. comm. I. in III. Epid. p. 240. comm. I. in VI. Epid. pag. 304. t. IX.*

7) *comm. I. de humor. pag. 508. t. VIII.*

8) *comm. I. de off. med. c. 1. pag. 2. t. XII.*

9) *Gal. comm. I. in III. Epid. pag. 240. t. IX.*

in tribus libris dedit, quam Apollonius Cittieus perſtrinxit, XVIII. libris ad Bacchium conſcriptis [1]).

NICANDER.

Eum hoc loco memorare non dubito, etſi non Herophileus fuit, nec ab aliis inter commentatores refertur, cum, teſte Suida [2]), Prognoſticorum Hippocratis poeticam paraphraſin elaboraverit. Floruit, Colophone natus, regnante Attalo, ultimo Pergamorum rege, qui ab A. V. C. 616. ad 621. imperium tenuit, et cui carmen de Theriacis dicatum eſſe voluit.

ZEVXIS.

In nummis, quos deſcripſit Mead [3]), Xeuxis ſcribitur. Strabonis aevo ſcholae medicae praefuit, quae Laodiceae floruit [4]). Empiricus, in omnia Hippocratis opera commentarios confecit [5]), ideoque ſaepiſſime citatur a Galeno, cuius vero temporibus Zeuxidis commentarii non multum valebant [6]).

Ex

1) *Erot. pag.* 10. *ſaep.*

2) ſub verbo Νικανδρος.

3) *diſſ.* de nummis Smyrnaeis, in honorem medicorum percuſſis, *tab. I.*

4) *Strabo, l. geogr. XIV.*

5) *Gal. comm. I. de humor. pag.* 508. *t. VIII.*

6) *Gal. comm. II. in III. Epid. pag.* 229. *t. IX.*

Ex his vero characterum Epid. libr. III. additorum historiam mutuavit Galenus [1]). Interpretes antiquiores, quibus usus est in commentariis suis, tanquam male de Hippocrate promeritos vituperavit [2]). Criticam textui quoque ipsi opem intulit, infelix emendator, quam ob rem in Galeni et Rufi Ephesii reprehensionem venit. Secundum librum Zeuxidis του εξηγητικων allegat Erotianus ad verbum καμμαρον, et eadem occasione Galenus in expositione vocum Hippocratis.

Vltimus hic est Herophileorum, tam Empiricorum, quam Dogmaticorum, quem in Hippocratis opera commentatum esse, notum est. Et horum quidem, qui hactenus memorati sunt, nonnulli seriori aevo exstiterunt, quam Asclepiades, quem proxima sectione pertractabimus, attamen, ne ipsi Herophili scholae turba inferatur, hoc ipso loco omnes Herophileos congessimus, sequenti periodo eos allaturi dogmaticae et empiricae sectae asseclas, qui recentiores sunt Asclepiade, nec ad Herophili scholam pertinent.

---

1) *Gal. l. c.*

2) *Gal. comm. III. in III. Epid. pag. 300. comm. II. in VI. Epid. pag. 427. t. IX.*

SECTIO III.

SECTA METHODICA.

Tali vero contentione, quam antea diximus, inter ſe dimicantibus dogmaticis et empiricis medicis, alia interim ſecta condita eſt, methodicae nomen gerens, quae ab utraque multum diſcrepavit. Eius primae origines ex Epicuri doctrina de ortu rerum repetendae ſunt. Hunc enim omnino fere ſequutus eſt Aſclepiades Bithynus, a quo ſcholae methodicae conditor Themiſon inſtitutus eſt, quod luce clarius demonſtravit Cl. Gumpert in commentatione de Aſclepiade Bithyno, quae Ienae prodiit 1794. Qui cum enim, Epicuro primo auctore, omnia ex atomis, eorumque prima coniunctione, (συγκρισεις Epicurus, corpuſcula Aſclepiades vocat) et vacuo, ſive meatibus, (ultima denominatione Aſclepiades, priore Epicurus uſus eſt) in quibus atomi moveretur, conſtare crederet, morborum originem ex turbato corpuſculorum per meatus tranſitu deduxit, cuius cauſſam vel corpuſculis, vel meatibus, tribuit. Meatuum vitium in nimia amplitudine aut raritate poſuit. Iſtam vero cauſſam a meatibus petitam, corpuſculorum ratione neglecta, ad totius corporis conditionem applicavit Themiſon, ac duo tantum morborum genera eſſe ſtatuit, ſtrictum et laxum, quae communia, communitates, appel-

appellavit, hinc omnem medicam indicationem non nisi duplicem esse contendens, relaxandi, si strictum, stringendi, si laxum aegroti deprehenderetur corpus. Tertium genus serius addidit, quod mixtum nominavit, ad duo autem summa morborum genera ab aliis merito relatum; quod tunc adesse existimavit, cum pars corporis quaedam adstricta esset, aliam vero partem relaxatio teneret. Curationem ipsam in varios circulos (Cyclos vocabat) divisit, quos iterum in diatrita digessit; qua de re consulatur praeceptoris mei in cineres colendi, qui et me in elaborando hoc opusculo consilio librisque benevole adiuvit, Cl. *Ackermanni* Historia medicinae, ubi haec omnia luculentissime exposita invenies, a pag. 130. ad 164. Nec fuit, quod novum id medicinae systema hominibus displiceret, inchoatum a viro, ingenii acumine, eruditionis amplitudine, orationis ubertate, ac, quod summum est, blandiori artis exercitio omnibus commendatissimo, compositum deinde et exstructum ab homine, cui ad summam senectutem vitam protraxisse, suamque doctrinam contra omnes adversarios feliciter defendisse, et ubique divulgasse per sectatores contigit; exornatum tandem a vanissimo artis suae gloriatore, qui luxuriae hominum serviebat, tantaque impudentia erat, ut, totam medicinam sex mensium spatio se traditurum esse cuilibet, profiteri haud erubesceret. Horum

quo-

quoque virorum auctoritate factum est, ut medicinam Romani, spretam superiori aevo et expulsam ex Romana urbe cum Archagatho, denuo reciperent ac colerent, quin plures etiam scholas medicas Romae conderent.

Caeterum ex parte quidem dogmatica, ex parte empirica fuit haec medicina. Dogmaticorum caussas abditas negligentes, indicationem ad morbos curandos ex iis quidem, quae in aegrum cadebant, repetierunt, empiricorum more; ab his iterum in eo discedentes, quod ex symptomatum manifestorum concursu indicationem summi morborum generis, in aegro obvii, conficerent, eique soli, non symptomatibus, ut empiricis solitum erat, medelam adhiberent.

In ista quoque schola medici floruerunt, qui in Hippocratem commentati sunt, quorum princeps est

ASCLEPIADES.

Ab urbe, quo natus est, Prusiensis, a provincia, Bithynus nominatus. Priore septimi ab urbe condita seculi parte Romam se contulit, ubi Rhetoris officio primum functus, postea in medicinam studium contulit, in eaque methodicae, ut iam expositum est, sectae fundamenta iecit. Sapientissimorum illius aevi virorum, Mithridatis, Crassi, aliorumque familiari usus est consuetudine. cf. Bianconi *Briefe ueber den Celsus, uebers. von* Krause, *Leipz.* 1781.

1781. *pag.* 21 *ſeqq.* qui eum circa A.V.C. 663. fato defunctum eſſe, probavit. Quae de illo ſingula notari merentur, ſilentio praetereo, ne Iliadem poſt Homerum cantaſſe videar, cum Cel. Gumpert peculiari commentatione huius viri hiſtoriam in publicum prodire curavit.

In Hippocratis libris obſcuriores tantum eum explicaſſe Galenus teſtatur [1]), qui fragmentum ex commentario Aſclepiadis in l. de officina medici, quod hic adiicere lubet, ab interitu conſervavit. Pertinet autem id ad verba Hippocratis in illo libro occurentia: *ὡν δ'αν αποςη, ταναντια.* Quod effatum de faſciis intelligens, ita interpretatus eſt: „εν ῳ „σχηματι του μερους επιτιθεντος σχηματος επιδεσμος „αποςη, τω εναντιω τουτω σχηματι την επιδεσιν ποι- „ου. ὁιον εκτεταμενου του αγκωνος, επειδαν ὁ βρα- „χιων καταδεθη, ὁ επιδεσμος ου μενει, αλλ' αφιςα- „ται, τουναντιον σχημα τη εκτασει κατασκευασας· „επει δε, τουτεςι, καμψας τον αγκωνα, επιδει παλιν. „επει κατα φυσιν μεν σχημα τοις σκελεσιν εςι το εκ- „τεταμενον, εαν και κεκαμενον των σκελων επιδησας, „εκτειναι κελευσης, μεταβαντων των μυων εις αλλους „τοπους, ὁ επιδεσμος αποςησεται απ' εκεινων, αφ' ὡν „μυες απεχωρησαν, το εναντιον σχημα του κατακαμ- „μενου ποιησας, επειδη, τουτεςι, ὁ εκτεινας τα σκελη „αποδειν, ὁπερ και κεισθαι μελλει σχησματι [2])."

THE-

1) *comm. I. in l. de off. med. init. pag.* 2. *t. XII.*

2) *Gal. comm. II. in l. de off. med. text.* 29. *pag.* 68. *t. XII.*

THESSALVS TRALLIANVS.

A parentibus infimae ſortis natus [1]), Neronis tempore vixit, ad quem epiſtolam conſcripſit nugarum, gloriationis vanae et contemtus medicorum, qui ante eum fuerant, pleniſſimam [2]). Quin et Hippocratem ipſum in ea arrodit. Themiſonem audivit, tamen ab eo nil in Hippocratica arte accepiſſe, omnia ſe ſibi debere, in eadem epiſtola praedicat. Sectam Methodicam, cuius prima fundamenta Aſclepiades et Themiſon iecerant, omnino perfecit [3]), novamque ei μετασυγκρίσεως addidit doctrinam, quo verbo, a dogmaticis medicis mutuato, ipſam rationis, quae inter meatus et atomos eſt, permutationem intellexit, quae in eo caſu perficienda eſſet, quo omnia vel ſtringendo vel relaxando corpus morbi ſanandi conamina male ſucceſſiſſent [4]). Remedia ſemper ea adhibuit, quae affectioni contraria eſſent [5]). Neque prorſus ſpernenda eſt, quam de purgantium medicinarum actione et uſu amplexus eſt, ſententia, iis ſuccos inquilinos primum corrumpi, deinde vero evacuari, exemplo ad probationem

1) *Gal. meth. l.* 1. *c.* 3. *pag.* 8. 10. *t. X.*

2) *Gal. meth. med. l.* 1. *c.* 2. *pag.* 3. *t. eod.*

3) *Gal. de opt. ſecta, c.* 26. *pg.* 323. *t. II.*

4) *Gal. meth. med. l.* 4. *c.* 4. *pg.* 91. *t. X. de fac. ſimpl. med. l.* 5. *c.* 25. *pg.* 140. *t. XIII.*

5) *Gal. de comp. med. ſec. gen. l.* 1. *c.* 4. *pg.* 649. *t. XIII.*

tionem ſuae opinionis dato, quo, purgantibus medicinis homini ingeſtis, quamvis is ſaniſſimus ſit, materias maxime corruptas evacuari docemur [1]). Hippocratem eo ſolum ſtudio legit et interpretatus eſt, ut confutaret praecepta, quae tradiderit vir optimus [2]). Contra aphoriſmos Hippocratis eum librum confeciſſe, ex Galeno patet [3]). Quin in librum de diaeta acutorum ſeparatim ſcripſerit, quod in Fabricii Bibl. graeca, t. II. ed. Harleſ. pg. 601. aſſertum eſt, dubitamus, quod eo loco, qui ad probandum id ex Galeno adducitur, nil aliud docemur, quam quod Theſſalus Hippocratem, nimia ciborum copia data, aegrotis nocuiſſe, alicubi criminatus ſit.

SORANVS.

Epheſius, Menandri filius, a Galeno ad Methodicorum gregem relatus [4]). Ante Traianum vixit, et Attalum, de quo mox loquemur, diſcipulum in medicina habuit. Fragmentum eius de alopoecia ſervavit poſteris Galenus [5]), et alterum de faſciis Char-

1) *Gal. adverſ. Julian. c. 8. pg. 391. t. IX.*

2) *Gal. l. c. pg. 377.*

3) *ibid.*

4) cf. *Gal. Introd. Cap. 4. T. II. pag. 363.*

5) *de compoſ. ſec. loc. l. 1. c. 2. p. 331.*

Charterius tomo XIII. editionis ſuae Operum Hippocratis et Galeni excudendum curavit.

Num vero idem is ſit habendus cum eo, quem Oribaſius inter commentatores Aphoriſmorum refert, quos in tres ſectiones diviſerit [1]), mihi quidem non liquet, cum neque Galenus, neque Erotianus, nec quisquam alius de illo interprete aliquid memoriae tradiderit.

ATTALIO.

Huius viri notitiam dedit Oribaſius, ubi de interpretibus Aphoriſmorum loquitur. Neque fortaſſis diverſus ab Attalo, quem Sorani diſcipulum et Galeni coaevum, imperante Traiano, Romae non ignobilem fuiſſe medicum, ex ipſo Galenus diſcimus [2]).

IVLIANVS ALEXANDRINVS.

Apollonii Cyprii auditor, Galeni temporibus Alexandriae medicinam profeſſus eſt. Methodicorum auctoritatem ſcriptis adiuvit, quamvis ſaepius ab Aſclepiade, ceterisque Methodicis diſcederet. Octodecim libris in Aphoriſmos calumnioſe ſcripſit, quorum ſecundus in Galeni manus pervenit; is vero, initio libri lecto, quo Hippocratem, in Aphor. 2. l. I. falſa protuliſſe, inculpat, extemplo ad eius refu-

1) *Oribaſ. comm. in aphor. praef.*

2) *Gal. meth. med. l. 13. t. X.*

refutationem ſe adcinxit, ut ipſe confeſſus eſt principio libri, adverſus Iulianum 1). Iam vero ex Galeno fragmenta libri Iulianei deſcribimus:

„εν τησι ταραχῃσι τῆς κοιλιης, ὡς το παραλειπομενον του αφοριμσου ἁπαν, ριζαν τε και πηγην „εχειν, το, ὁτι πληθος ὑγρων νοσοποιει τα σωματα, „κατ᾽ εννοιαν συνεκτικου αιτιου, ὁδεν αποδεδειγμενον το, „ουκ εν ὑγροις ειναι αιτια των παθων, ψευδης γαρ ἡ „δοξα, συναποδεδεικται και ἡ του αφορισμου μοχθηρια, „ὁτι αδηλῳ σπερματι ἑπονται ψευδη.“ cf. Gal. adv. Iul. l. cap. 6. ad initium; et ſub finem ſequens legitur Iuliani fragmentum:

„αυτικα εν τῳ αφορισμῳ λημμα συνηρπασθαι ουκ „αποδεδειγμενον, το, ὁτι ὑγρου πληθος νοσοποιει, ἡ „μεταβολη προς το ουκ οικειον της ιδιας ποιοτητος, „ονομα ιατρων παιδες εθεντο κατα του ὁλου ειδους, „διαφθοραν, ὡς τε του νοσοποιου αποκρινομενου, ωφελειαν εσεσθαι, φανταζεται σφοδρα. τα μεν προσθεν „την απο του αμαχου φαινομενενην κρισιν, ὑγρου τινος „εν τω σωματι πληθος, της νοσου το αιτιον ειναι „νομιζειν, η ου πληθος μεν, τροπην δε. αδιανοητον „γαρ και προς την αληθειαν ασυμφωνον τοδε τυγχανει· „ῳμην γαρ τα παθη ευλυτα παντα, και αν ην τι χρονιον, ἡ τε θεραπεια πασα μονοειδης, ου δ᾽ ἡντινουν „δυσχερειαν εργωδη εχουσα. ἁπλουν γαρ ην, εκ παρακειμε-

1) *t. IX. pg. 376.*

„ κειμενου κενωσαι το νοσοποιουν, και αυτικα εν αρχῃ,
„ και κατα την πρωτην ὑποςασιν λυειν το παθος ὡσθ᾽
„ ἑνος δεισθαι μονου κενωτικου βοηθηματος, και τουτο
„ παρα παντα καιρον ενεςωτα πεσοντα ὁριζειν, και αἱ-
„ ματος μεν οντος, μονη αρκεισθαι φλεβοτομια. φλεγμα-
„ τος δε, φλεγμαγωγω; χολης δε, χολαγωγω."

Confecto nunc methodicorum medicorum elencho, qui Hippocratem illustraverunt, ceteros medicos, dogmaticos non minus quam empiricos, pertractabo, qui post Asclepiadem usque ad Galenum vixerunt, neque ad Herophileos referri merentur.

Ad DOGMATICOS pertinent, qui sequuntur, et primo quidem loco

RVFVS EPHESIVS.

Quonam tempore is vixerit, inter eruditos non convenit, quum nonnulli, auctoritate Suidae nixi, Traiani, alii, Tzetzen sequuti, Cleopatrae temporibus eum adscribant. Attamen satius est, eum ad Traianum referre, quam opinionem etiam amplexus est et defendit Clinch in praefatione, editioni operum Rufi superstitum praemissa. Ex operibus eius, quae adhuc restant, dogmaticum fuisse medicum, elucet, dolendum vero est, plurimos scriptoris tam probati libros interiisse, quorum catalogum repe-

reperies in Fabricii Bibl. graec. ed. Harlef. *t. IV. pag.* 716 *feqq.* Indici huic addimus librum Rufi θηριακων, quem citat Galenus [1]). Eidem quoque fummopere laudatus eft, cum Sabino Ιπποκρατους συγγραμμασιν ωμιληκοτον ανδρα ου παρεργως ab eo nominatus.

Complura Hippocratis opera interpretationibus fuis illuftravit, eo quidem modo, ut lectiones pravas, a prioribus commentatoribus temere textui illatas, reiiceret, vetuftamque fcripturam renovaret [2]). In Aphorifmos ab Oribafio [3]), in Prorrheticum [4]), Epidemiorum VI. [5]) et libr. de humoribus [6]) a Galeno memorantur Rufi commentaria.

SABINVS.

Medicus et interpres Hippocratis Galeno optime probatus [7]), a quo etiam vir Hippocraticus femel dicitur [8]). Plures in medicina inftituit, quorum duo nominare lubet, Stratonicum Pergamenum, praeceptorem Galeni [9]), et Metrodorum, quem mox referemus.

 Com-

1) *Gal. de antidot. l.* 1. *c.* 2. *t. XIII. pag.* 867.
2) *Gal. comm. II. in Prorrh. I. t. VIII. pg.* 740.
3) *praef.*
4) *Gal. comm. II. in Prorrh. I. t. VIII. pg.* 740.
5) *Gal. comm. II. in Epid. VI. pg.* 427. 414. 431. *t. IX.*
6) *Gal. comm. II. in l. de humor.* paffim.
7) *Gal. de ord. libr. fuor. p.* 31. *t. I.*
8) *de atra bile, c.* 4. *pg.* 170. *t. III.*
9) *l. c.*

Commentaria Sabini in Hippocratis III. et VI. Epid. [1]), deinde in libr. de natura humana, quem Polybo tribuit [2]), et in libr. de humoribus [3]) ſaepius laudantur, ipſorumque fragmenta leguntur in Galeni libris. Libri ſpurii περι οκταμηνου explicationem dediſſe Sabinum, Gellius nos docet, fragmento ſequente ex illo ſervato [4]):

„ εστι μεν φαινομενα, ὡς ζωα μετα την εκτρωσιν.
„ ουκ εστι δε, ὡς θνησκοντα μετα ταυτα. και εϛιν
„ ουκ φαντασια μεν παραυτικα οντα, δυναμει δε ουκ
„ εϛι."

Sabinum quoque τα προρρητικα Hippocratis interpretatum fuiſſe, unde colligerit Hallerus [5]), neſcio, cum fontem, ex quo id hauſerit, non indicet, neque Galenus eius commentarii mentionem ullam iniiciat.

METRODORVS.

Diſcipulus Sabini [6]), ut iam diximus, varios Hippocratis, et inprimis Epidemiorum libros illuſtravit [7]). Diſtinguendus eſt ab illo Metrodoro, quocum

1) *Gal. comm. III. in III. Epid. pg. 295. comm. I. in VI. Epid. pg. 373. comm. V. in VI. Epid. pg. 527. 532. t. IX.*

2) *Gal. comm. II. in l. de nat. hum. pg. 149. t. III.*

3) *Gal. comm. I. in l. de humor. pg. 536. t. VIII.*

4) *Noct. att. l. 3. c. 16. pg. 167.* (edit. Bipont.)

5) *bibl. pract. t. I. pg. 219.*

6) *Gal. comm. I. in III. Epid. pg. 203. t. IX.*

7) *l. c.*

cum noſtrum perperam confudit Fabricius in elencho medicorum, quem Aſclepiadis ſectatorem fuiſſe claris verbis Galenus [1]) docuit. Noſter enim, dogmatici medici auditor, dogmaticae quoque ſectae principiis inhaeſit [2]).

Alios adhuc e Sabini ſchola prodiiſſe commentatores Hippocratis luce clarius conſpicitur, ex plurimis locis, quos in Galeno legimus. Is enim ſaepiſſime, ubi de interpretibus Hippocratis ſermo eſt, his verbis utitur: „ὁι περι τον Σαβινον, pro quibus vero in verſione latina Charterius ſemper poſuit" Sabinus [3]), quo factum eſt, ut a nonnullis, verſionem Charterii tantum relicto textu, reſpicientibus, Sabino tribuantur, quae diſcipulorum Sabini ſunt.

NVMESIANVS.

Aliis locis in Galeni operibus Νουμισιανος, aliis contra Νουμησιανος eius nomen exſcriptum legimus. Galeni temporibus Corinthi vitam degit, Quinti, haud incelebris empirici, diſcipulus. Eius audiendi gratia Galenus, audito antea Pelope, qui ipſe a Numeſiano artem didicerat, Corinthum adiit, ceterasque terras, in quibus Numeſianus verſatus eſt [4]).

1) *de ſimpl. med. facult. l. 1. c. 34. pg. 22. t. XIII. et cap. 29.*

2) *Gal. comm. I. in III. Epid. pg. 203. t. IX.*

3) *comm. I. in III. Epid. pg. 222. 203. 207. et ſaepius. t. IX.*

4) *Gal. de anat. adm. l. 1. c. 1. p. 26. t. IX.*

Et boni anatomici et probi Hippocratis explanatoris laudem ſibi conciliavit a Galeno, quamvis eo tempore, quo librum de ordine ſuorum librorum iſte confecerat, pauca ſupereſſent de illius commentariis [1]). Scripſit in Aphoriſmos [2]), qua in re eum Galenus ſapientem hominem et prudentem ac non delirum vocat [3]), neque iniuria, cum non ſolum textus rationem criticam habuerit, ſed res ipſas, prout medicum expertum decet, explanaverit.

PELOPS.

Numeſiani auditor [4]) et praeceptor Galeni poſt Satyrum [5]), Smyrnae habitavit, quo ſeſe contulit, ut ab eo erudiretur, Galenus, variosque illo duce libellos ſcripſit, quos refert in opuſculo de libris propriis [6]). Tunc temporis, quo Galenus aphorismos commentariis illuſtrare aggreſſus eſt, fato iam defunctus erat [7]). Memorantur a Galeno Pelopis συγγραμματα των Ἱππωκρατειων εισαγωγων; quid vero in iis tractaverit, non liquet, niſi quod in II. et III. anatomica prolata fuerint [8]). Commentariorum in

1) *Gal. de ord. libr. ſacr. pg. 51. t. I.*

2) *Gal. comm. IV. Aph. 69. pg. 179. V. Aph. 44. pg. 221. t. IX.*

3) *comm. I. de humor. pg. 535. t. VIII.*

4) *Gal. comm. I. de nat. hum. pg. 137. t. III.*

5) *comm. I. in prorrh. text. 5. pg. 702. t. VIII.*

6) *c. 3. pg. 38. t. I.*

7) *Gal. comm. VI. Aph. 18.*

8) *Gal. de Hipp. et Pl. plar. l. 6. c. 5. pg. 191. t. V.*

in Aphorismos [1]) et in librum de articulis [2]) auctor fuit.

Supersunt adhuc, Herophileorum primum, deinde methodicorum et dogmaticorum omnium, huc pertinentium, elencho confecto, ii, qui inter empiricos usque ad Galenum exstiterunt Hippocratis interpretes. Quorum mentionem nunc faciamus, primum de

MARINO

diligentissimo sui temporis anatomico, locuturi, quo ad conficiendos de hac scientia libros haud parum Galenus usus est, quin etiam *των ανατομικων* Marini *βιβλια εικοσι* in epitomen IV. librorum redegit, in cuius locum postea anatomicae, quas in publicum emisit, administrationes venerunt. Singula capitum in Epitome argumenta nobis tradit in libr. de libris propriis, cap. 3. [3])

Aphorismorum et l. de natura hominis explicationem dedit, praecipuam in emendando textu operam collocans [4]).

1) *Oribas. comm. in Aphor. praef.*

2) *Gal. comm. III. de artic. text. 39. pg. 384. t. XII.*

3) *pg. 40—42. t. I.*

4) *Gal. comm. VII. Aph. 13. pg. 298. Aph. 24. pg. 303. Aph. 54. pg. 322. t. IX.*

Marino ſtatim ſubiungimus eius diſcipulum

QVINTVM[1]).

Empiricae ſectae propugnatorem acerrimum, quod ex variis Galeni locis colligitur. Diſcipulos habuit, praeter Numeſianum, Satyrum, Lycum, et Ephicianum, quos ſtatim referemus. Eius in Hippocratem enarrationes parvi facit Galenus. Illuſtravit Aphoriſmos et Epidemiorum libros [2]).

EPHICIANVS.

Phicianus, Iphicianus, Ephicienus quoque dictus in Galeni operibus. In re medica Quinti auditorem et magiſtrum Galeni, in philoſophia vero Stoicorum diſcipulum, Hippocratis libros quoque ad Stoicorum ſenſum interpretatum fuiſſe, a Galeno comperimus [3]).

Librorum de humoribus et de officina medici explicationem dedit [4]).

SATYRVS.

Et is diſcipulus fuit Quinti, qui poſtea Galenum erudivit. Pergami vixit eo tempore, quo Coſtunius Rufus Aeſculapii templum in ea urbe exſtruxit, Quin-

1) *Gal. comm. II. de nat. hum. pag.* 139. *t. III.*

2) *Gal. comm. I. in I. Epid. pg.* 3. *t. IX.*

3) *Gal. de ord. leg. libr. pg.* 51. *t. I. comm. I. de off. med. text.* 3. *pag.* 10. *t. XII.*

4) *Gal. l. c. et comm. IV. in l. de humorib. p.* 581. *t. VIII.*

Quinto paullo antea defuncto [1]). Commentaria anatomica scripsit [2]).

An in Epidemia ipse commentatus sit, aut tantum praeceptoris enarrationes protulerit, definire non audeo [3]) — mallem tamen ultimum pro vero accipere. Prorrhetica autem ipse illustravit interpretationibus. Fragmentum superest apud Galenum, quod ad l. I. Prorrhet. text. 5. „ενυπνια τε εν φρε-„νεκοισιν εναργη" pertinet, sequentibus verbis expressum:

„των εν τοις φρενιτικοις εναργως ὁρωμενων τε και „πραττομενων προς αυτων, ὁσα ὁρασθαι τε και „πραττεσθαι δοκει ἡμιν, ουκ εστι κατ' αληθειαν „ὑπαρ, αλλ' ενυπνια παντα εναργη."

LYCVS.

Macedonia natus, unde illi cognomen Macedo. A Quinto institutus empiricam medicinam amplexus est, dum inter vivos fuit, parum apud Graecos celebris, post mortem demum clarus, cum libri, quos in anatomen scripserat, magis legerentur [4]). Galenus vero, quamquam ipsum ανδρα ανατομικοτατον vocat [5]), plurimis tamen erroribus scatere Lyci libros abun-

1) *Gal. anat. adm. l.* 1. *c.* 3. *pg.* 28.

2) *Gal. comm. II. de nat. H. pg.* 137. *t. III.*

3) *Comm. I. in III. Epid. pg.* 228. *t. IX.*

4) *Gal. de anat. adm. l.* 4. *c.* 10. *pg.* 107. *t. IV.*

5) *de libr. propr. c.* 2. *pg.* 40. *t. I.*

abunde demonſtravit [1]). Scripſit commentaria de muſculis [2]), et, quod rei caput eſt, detectiones anatomicas ad ſua tempora, in quorum alterum librum ſupplementa collegit Galenus in l. των αγνοηθεντων τω Λυκω κατα τας ανατομας [3]).

In commentariis in Hippocratem vero Lycum, tum auctorem male intellexiſſe, tum iniqua mente falſa illi attribuiſſe, Galenus ſaepiſſime questus eſt. Epidemia expoſuit, ſed, ut ipſe fatetur, Quinti tantum interpretationes in medium protulit [4]). Commentaria in Aphoriſmos confecit, magis eo fine, ut Hippocratem confutaret, quam ut eum illuſtraret [5]). Hinc peculiarem librum Galenus adverſus eum emiſit, indignatione ſumma et contumeliis refertum, quo Hippocratis effatum I. Aphor. 14. „τα αυξανο„μενα πλειςον εχει το εμφυτον θερμον" contra Lycum, talia negantem, defendit. Tota fere Lyci oratio in hunc Aphoriſmum exſtat apud Galenum, quae, quod prolixa nimis eſt, prohibemur, quin, uti conſuevimus hucusque, noſtrae opellae eam inſeramus.

Ero-

1) *de anat. adm. l. 1. c. 3. p. 29. t. IV.*

2) *l. c.*

3) *Gal. de libr. propr. c. 2. pg. 39. 40. t. I.*

4) *Gal. comm. I. in III. Epid. pg. 201. 203. III. in III. Epid. pag. 287. t. IX.*

5) *Gal. comm. ad I. Aph. pg. 28. 92. t. IX. Gal. adverſ. Lycum. t. IX.*

Erotianus et Plinius alium *Lycum* memorant, *Neapolitanum*, quem Hippocratis voces expoſuiſſe ex Erotiano ſuſpicari licet. Num vero idem ſit cum noſtro, ambigitur.

Reſtant nonnulli medici, quos Hippocrati operam impendiſſe novimus; qui cum vero ſuperioribus minus apte iungi poſſent, ſecta, cui addicti erant, latente, ad finem huius ſectionis eos colligere iuvat. Sunt vero hi:

MNEMON SIDITES.

Sidites a patria, a provincia vero Pamphylius vocatus. Is eſt, cui characteres III. libr. Epidemiorum adſcriptos debemus, cuius libri exemplum aut ipſe ex Pamphylia Alexandriam aſportavit, ut lucrum inde acciperat a Ptolomaeo, quem Evergetem appellarunt, aut ex bibliotheca Alexandriae condita legendum deſumſit, ac domi illa ſigna temere adlevit. Galenus enim, dum haec omnia ex Zeuxidis commentariis refert, adiicit, Epidemiorum libri III. exemplo Alexandrino adſcripta fuiſſe verba: „το εκ „πλοιων κατα διοϱϑωτην Μνημονα Σιδιτην." Ex Cleophantii ſchola medicus fuit [1]).

DO-

1) *Gal. comm. II. in III. Epid. pag.* 238. 239. *III. in III. Epid. pag.* 288. *t. IX.*

DOMNVS.

Ab Oribafio is refertur in Aphorifmos commentator, caterum omnes de eo filent.

DIONYSIVS.

Apud Galenum femel citatus ob lectionis varietatem, quam textui intulit [1]). — In tanta vero medicorum aliorumque, qui Dionyfiorum nomen gerunt, multitudine dici nequit, quem intellexerit Galenus.

LYSIMACHVS COVS.

Voces Hippocratis explanavit, tres libris ad Cydam Herophileum, totidemque ad Demetrium confectis [2]). Medicum fuiffe inde colligo, quod Erotianus poft medicos nonnullos, inter quos Lyfimachus obvius reperitur, fcribere pergit: „των δε γραμμα-„τικων ουκ εστιν, ὁστις," κ. τ. λ.

SECTIO IV.

GRAMMATICI.

Neque vero folum apud medicos Hippocrates auctoritate et fama praecelluit; Grammaticorum quoque, ut

1) *comm. IV. Aph. pag.* 179. *t. IX.*
2) *Erot. pag.* 10.

ut Erotiani verbis utar, nemo ita eximius visus est, qui hunc virum praeteriret. Quos omnes, cum ante Galenum vixerunt, libelli ordo nunc requirit, ut hac sectione pertractem; quoniam vero paucissimorum aetas, quo floruerunt, constat, satius fecisse duco, si ad literarum ordinem eorum nomina protulerim. Generatim autem, eos voces tantum Hippocrati proprias collegisse et explicasse, minus vero Hippocratem ipsum illustrasse, monendum est. En eorum elenchum! —

ANTIGONVS Alexandrinus, Grammaticus [1]).

ARISTARCHVS Samothrax, illustris ille Grammaticus, qui Alexandriae scholam, celebritate minime carentem, condidit [2]).

ARISTOCLES Rhodius, Augusti tempore clarus, a Varrone l. IX. de ling. lat. citatus. Prior fuit Antigono [3]).

ARISTOPEAS, in aliis Erotiani codicibus *Aristeas*, *Aristobulus* scriptus, Rhodius [4]).

ARTEMIDORVS CAPITO, Dioscoridi Alexandrino iuniori, de quo paullo inferius sermo erit, coaevus, Hippocratis operum novam paravit editionem, quae ab Hadriano Imperatore multum

1) cf. *Erot. pag.* 12. *et* 312. *Scholiastes ad Nicandrum.*

2) *Erot. pag.* 12. *Fabric. Bibl. graec. t. VII. pag.* 52.

3) *Erot. pag.* 12. *Fabric. l. c.*

4) *Erot. l. c.*

tum aestimata est [1]; at nulla laude dignum editorem fuisse, quin interpolatorem textus audacissimum, plurimis locis queritur Galenus, et exemplis probat [2]. In Erotiano ad vocem λασιον Artemidorus grammaticus legitur [3], quem eundem cum Tharsense, a Strabone allegato, putat Franzius [4], cum nostro vero coniungit Fabricius [5], quod in medio relinquimus.

DIDYMVS Alexandrinus. Dubium est, num Erotianus [6] antiquiorem, Aristarchi discipulum, 4000. librorum auctorem, an iuniorem intellexerit, quem Romae vixisse Suidas [7] perhibet.

DIOSCORIDES Alexandrinus iunior [8], temporibus Traiani Hadrianique floruit, et cum Artemidoro Capitone novam Hippocratis recensionem paravit, locos suspectos obelis distinxit, textum vero, ubi perspicuitate carere videretur, ex ingenio muta-

1) *Gal. comm. I. de nat. hom. pag.* 99. *t. III.*

2) *comm. II. in I. Epid. pag.* 60. *II. in II. Epid. pag.* 256. *III. in VI. Epid. pag.* 443. *IV. in VI. Epid. pag.* 488. *comm. VI. Aphor.* 38. *pag.* 233. *t. IX. comm. I. de humor. pag.* 536. 581. *t. VIII.*

3) *pag.* 244.

4) cf. *indic. auctor. Erotiani.*

5) *bibl. graec. t. IV. pag.* 405.

6) *pag.* 13.

7) *s. v.* Διδυμος.

8) *Gal. expos. voc. s. v.* ινδικον, *pag.* 484. 486. ed. Franz.

mutavit infelix emendator, quamobrem Galeni castigationes saepissime passus est [1]). Idem forte glossarium conscripsit, cuius Galenus et Erotianus passim meminerunt, in quo vero, quamvis plurimis voluminibus constaret, ne tertiam quidem partem vocabulorum interpretatum esse, et quae protulerit ex Nigri, Pamphyli, Dioscoridis, operibus eum composuisse Galenus monuit [2]). Grammaticum, neque medicum, fuisse, cum Salmasio credimus, praesertim cum sectatores eius, Grammatices aliis se multo peritiores esse ipsi iactaverint [3]).

EPICLES literarum ordine Hippocratis voces, quas interpretatus est in glossario, composuit, sed nimiae brevitatis studiosus, loca Hippocratis, ex quibus desumsit voces, indicare omisit.

EPICELEVSTVS. *Parepiceleustum* eum legit Franzius. Ad mentem vero Fabricii Erotiani lectio ita restituenda est: παρ' Επικλεου του Κρητος, eundem esse cum superiore, censentis [4]).

EROTIANVS, nonnullis *Herodianus*, *Erotion*, et s. p. denominatur, Neronis tempore vixit, Grammaticen

1) *comm. I. de nat. hom. pag. 77. t. III.* et plurimis locis, quos allegare supersedemus.

2) *expos. voc. pag. 402.*

3) *Gal. comm. II. in VI. Epid. pag. 407. t. IX.*

4) *bibl. graec. t. IV. P. II. pag. 576.*

maticen edoctus. Ad Andromachum Archiatrum των παῤ Ιπποκρατει λεξεων συναγωγην conscripsit, quae ad nostra usque tempora inter hominum manus versatur. Medicinam eum non calluisse, librum mox dictum attentius perlegentibus patet. Neque tamen parum utilitatis atque commodi secum affert libellus iste iis, qui criticam opem Hippocrati admovere student. Primum enim plures in eo Hippocratis expositores memorantur, quos alioquin ignoraremus, deinde vero, prima librorum Hippocraticorum censura adhibita, certiores nos fecit, quaenam Hippocratis opera genuina, quae spuria Erotiani temporibus habita sint. Certas classes, ad quas redegit Hippocratis libros, statuit, σημειοτικα, αιτιολογικα και φυσικα, διαιτητικα, χειρουργουμενα, et μικτα, ad quem etiam ordinem vocum explanationes composuit. A Galeno quoque Erotianum memoratum legimus in explanat. voc. καμμαρον; sed ex ipso eo loco apparet, Galenum aut alius Erotiani librum coram habuisse, aut, quod magis probabile est, plures olim operis Erotianei recensiones exstitisse.

EVPHORION VI. libros explanatorios in voces Hippocratis conscripsit [1]).

PAMPHYLVS, Alexandriae ortus, Aristarchi Grammatici assecla, librum quidem medicum de herbis in

1) *Erot. pag.* 12.

in medium protulit, ad literarum ſeriem compoſitum, in quo vero, probante Galeno, omni herbarum cognitione deſtitutus, Grammaticorum more, quaevis ſuperſtitioſa collegit. Hippocratem peculiari libro explicaviſſe ex Galeni loco, unde ſententiam iſtam nonnulli repetierunt, minime apparet; cum Galenus nil aliud affirmet, niſi quod Dioſcorides iunior omnia ex Nigri, Pamphyli aliorumque libris transſcribere haud erubuerit. Forte Pamphyli librum *περι ονοματων* Galenus reſpexit, quem memorat Athenaeus.

XENOCRITVS Cous, omnium primus fuit, qui Gloſſaria in Hippocratem fecerunt, Heraclidi Tarentino notus, ut Erotianus nos docet.

Agmen claudat Gloſſatorum *το Λεξικον των Ηροδοτειων Λεξεων*, quod non, ut alii perperam crediderunt, pro Herodoti cuiusdam gloſſario in Hippocratem, ſed pro ignoti cuiusdam auctoris comparatione vocum Herodoti, antiquiſſimi hiſtoriarum ſcriptoris, cum Hippocratis vocibus habendum eſt. Quod luculenter expoſuit Franzius, in praef. ad editionem lexicorum Hippocratis, quam paravit.

SECTIO V.

GALENVS.

Non ex omni parte laudabilem itaque fuisse conditionem, qua medicina gavisa est novissimis ante Galenum temporibus, ex his, quae attulimus, intelligitur. Hinc utique necesse erat, ut prodiret aliquis, ingenio, doctrina, et auctoritate, ceteris longe superior, qui negotio, quamvis arduo, se accingeret, omnium systematum medicinalium examinandorum, ut nempe pateret, quaenam fides iis esset tribuenda. Idque effecit Galenus, vir, quocum nullum prioris superiorisque aevi medicum facile compares, si Hippocratem excipias, quem non minus antecessit ingenii subtilitate et philosophiae licentia, quam ab ipso fidelissima morborum observatione, ac simplici curationis methodo superatus est.

Natus est Pergami, nobilissima ob Aesculapii templum Asiae minoris urbe, parentem haud ignobilem, Niconem, nactus. Omnium fere eo tempore florentium in philosophia scholarum magistris celeberrimis usus, XXI. aetatis suae anno ad medicinam se contulit, et primum in ea praeceptorem ex Athenaei, pneumaticorum principis, schola habuit, quem vero postea deseruit, et Quinti discipulis, Numesiano, Pelope, Ephiciano, Satyro, praeceptoribus usus est,

maxi-

maxime tamen Stratonico Pergameno, Sabini auditore, et Lucio Alexandrino. Numesiani gratia Corinthum, Pelopis Smyrnam profectus est. In medicina igitur a diversis viris, diversarumque sectarum doctrinas profitentibus institutus, postquam per magnam Europae, Asiae, et Aegypti partem iter fecerat, medicamentorum loci natalis inquirendi causa, in patriam, XXVIII. vitae annum degens, reversus est, ibique gladiatorum valetudinem, a summo sacerdote ipsi commissam, curavit optimo successu. XXXIII annos natus Romam adiit, ab Asclepiadis temporibus protrectricem Graecorum medicorum, qui ex ea urbe laudes et divitias et luxuriae spolia opima quaeque reportabant. Nimia vero propter feliciores curationes laude evectus, invidiam et odium medicorum sibi contraxit, quo permotus est, ut in patriam rediret, ibique maneret, donec a M. Aurelio Antonino Romam revocatus est, et medicina exercenda et docenda, et libris quamplurimis componendis vitam contrivit. Ad senectutem provectus, in patria mortuus est LXX. circiter annos natus.

Quid vero Galenus in medicina perfecerit, hic nequit enarrari, quoniam totum eius systema ut explicemus, necesse foret, qua de re omnes scire ea cupidos ad Celeberr. *Ackermanni* historiam medic. cap. 32. relegabo, ubi Galeni systema plane singulari studio expositum legitur. Nobis haec sufficiant,

 id

id praecipue molitum esse Galenum, ut ceterarum sectarum ruina parata, dogmaticorum antiquissimorum systema, cui etiam Hippocratem addictum fuisse vult, restitueret, omnia melius componeret, nec, ut recentiores dogmatici fecerant, experientiam negligeret, sed potius duo medicinae principia statueret, rationem et experientiam, quod utrumque principium recta methodo esset coniungendum. Hinc quavis occasione, contra empiricam atque methodicam sectam scripsit, vehementius tamen in methodicos invectus, quos asinorum Thessalicorum atque medicorum methodi expertium nomine saepius appellavit. Ipse vero se nulli favere sectae, nec aliud quid, quam Hippocratis doctrinam restituere, quae in illo obscura sint, illustrare, quae minus vera, corrigere, aut si probata essent ab experientia, rationique consentanea, magis corroborare velle professus est.

Summum igitur studium merentur commentarii, quos Galenus in Hippocratem emisit, quibus accuratius examinandis laborem hoc loco impendemus. Et primum quidem gratias illi debemus, quod, cum omnium fere superiorum interpretum operam futilem et nullius pretii esse existimaret, et refellendis iis operam daret, nos eo ipso certiores fecit, qui qualesque viri ante Galenum in Hippocratem scripserint. Deinde libris Hippocraticis censuram post Erotianum

tianum iterum adhibuit, adiuncta nonnunquam libri, de quo agit, hiſtoria. Porro textus ſcripturam vetuſtam reſtituere ſtuduit, ac recentiorum, Artemidori Capitonis, Dioſcoridis, reliquorum, in mutando textu errores inveſtigavit, perſtrinxit, correxit.

In explicando vero Hippocrate hanc inprimis mentem habuit, ut Hippocratem ex aliis libris locisque illuſtraret, probaret, aut corrigeret, quod optime apparet, ſi Epidemiorum et Aphoriſmorum interpretationes perluſtramus. Neque tamen ex ſua eruditionis copia Hippocratis doctrinas explanare noluit, quod praecipue in iis libris animadvertimus, quae ad rationalem diſciplinam ſpectant, cum Hippocratem ſyſtemati ſuo conſentaneum eſſe probare cupiens eſſet.

Omnium, quae ſuo tempore exſtiterunt, Hippocratis operum enarrationes conficere quidem ſtatuit, num vero ad finem id propoſitum perduxerit, dubium eſt, quoniam magna pars librorum, quos conſcripſit, in incendio templi Pacis Romae interiere. Ad nos venerunt, et quidem ex theoreticis, commentaria in libros Hippocratis, de natura humana, de humoribus, de alimento, de aere, aquis et locis: ex practicis vero, in Prognoſticon, in Prorrheticon libr. I. in Epidemiorum I. II. III. IV. et in Aphoriſmos: ex chirurgicis, de fracturis, de articulis, et de officina medici. Neque etiam librum, quem de Hippocratis et Platonis placitis ſcripſit, omittendum eſſe puto,

cum

cum ad enucleandam Hippocratis theoriam plurimum conferat.

Haec igitur ſunt, quae de Hippocrate promeritus eſt Galenus; maiora adhuc, quae de univerſa medicina. Id vero admirationem movet, medicos illum excipientes tam parvam ex eius operibus collegiſſe utilitatem, ut adeo cum Galeno tota fere medicina rationalis interiiſſe videatur, ſi paucos, Aretaeum, Paulum, Alexandrum, eximas. Rem vero cum rite perpenderimus, ceſſabit admiratio, et cauſſae, cur ea taliter evenerint, ante oculos poſitae ſunt, quas pro viribus nunc enucleabimus.

SECTIO VI.

MEDICINA POST GALENVM VSQVE AD ARABVM TEMPORA.

Sperari quidem poterat, ſectarum omnium, rationali excepta interitum, quem Galenus paraverat, medicinali ſcientiae multum utilitatis adlaturum fore; idque factum fuiſſet ſine dubio, niſi plura utilitatem illam in detrimentum vertiſſent. Non enim ſolum cum ſectarum interitu partium ſtudium deſiit, ſed, ſtimulo deficiente, qui medicos antea incitarat, ut ſcientiam ſuam magis magisque excolerent, ipſum artis ſtudium

dium languebat. Pauciſſimi erant, qui Galenum legerent, quoniam alii omnes ceteri, invidia hominis ducti, qui omnes priorum ſuorumque temporum aſpernatus erat, intacta eius opera relinquebant; imo pauciſſimi eum intelligebant, ob nimiam eruditionis molem, quam in libris eius inveniebant. Generatim enim iis temporibus cum ipſo Romani imperii decremento ſcientiarum cultus deſierat; priſca Romanorum libertas erat deleta, et ex Quiritibus Dominorum ſervi Romani facti erant. Quae princeps ſine dubio cauſſa fuit, quod, aurea aetate praeterlapſa, argenteam preſſo pede aenea ſequuta ſit; ea cauſſa fuit, quod medicinae ſtudium eo devenit, ut Dogmatici Galenum tantum coeco impetu ſequerentur, Empirici, vetularum more ſuperſtitioſa medicamina colligerent, Methodicorum vero nomen penitus in oblivionem abiret. Hippocratem vero omnino deſeruerunt medici, aut tantum ex Galeni operibus illius doctrinam ſibi adquirere ſtuduerunt. Neque iis ex cauſſis eorum labor, qui hisce temporibus Hippocratem interpretati ſunt, magni pendendus eſt; cum, quaecumque fere protulerunt, Galeni commentarios redoleant. Ex horum numero eſt

ORIBASIVS.

Sive potius ignotus aliquis auctor, chriſtianae religionis cultor, qui commentariis ſuis in Apho-

rismos Oribasii nomen imposuit. Consulatur hac de re Fabric. Bibl. graec. t. II. ed. Harles. pg. 546. Neque intelligere possum, cur tanta laude primus Oribasii editor, Guintherus Andernacus eum extollat, cum nec interpretem Hippocratis clarum, nec bonum medicum se praestiterit, sed scholasticis tantum subtilioribusque definitionibus ac distinctionibus proferendis, nec non superstitiosis medicinis commendandis operam contriverit. Latina lingua scriptos esse eius commentarios, magis probabile mihi est, quam graeca; ex eaque causa forte haud commodus eorum est in nostra commentatione locus. Codices et editiones enumerantur a Fabricio l. c.

PHILOTHEVS.

Variis nominibus is homo insignitur. Alii libri, quos confecit, Philareti, alii rursus Theophili nomen in fronte gerunt. Sub initium septimi post Christum seculi vixisse creditur. Protospatharius nonnunquam dicitur, qua dignitate apud Heraclium imperatorem ornatum eum fuisse vult Lambecius. Ex eius operibus, quae supersunt, elucet, dogmaticorum systemati, qualecunque post Galenum id fuerat, eum fuisse addictum.

Commentarios habemus in Aphorismos Hippocratis, modo Philotheo, modo Stephano, eius discipulo, adscriptos. Sic in codicibus bibliothecarum Vindobonensis, Mediceae, Philotheus auctor enarra-

tionum

tionum dicitur, in codice vero biblioth. Caesar. Vindob. de Nessel. Stephani nomen adscriptum est iisdem, ut videtur, commentariis. In publica Vniversitatis nostrae bibliotheca codex quidem exstat horum commentariorum graecus, at ab initio et paullo ante finem mutilus, seculi, ut Cl. *Mannerti* auctoritate nitar, XV parte media ex scriptus, ad cuius ultimam paginam inter alia sequentes versus adiecit scriptor codicis:

δυοιν δε τουτο εκ βιβλοιν εγεγραφειν
της τε ςεφανου του λιον σοφωτατου
και θεοφιλου του βραχυλογωτατου.

Fronti vero sectionis secundae Aphorismorum a recentiore manu adscriptum legitur:

εξηγησις του δευτερου τμηματος ςεφανου παλιν.

Cum tamen idem codex fragmentis, quae enarrationibus suis in Aphorismos intercalavit A. Musa Brassavolus, omnino respondeat, assumendum forte esset, Stephanum Philothei commentaria incepta ad finem perduxisse, aut, quod veritati magis consentaneum videtur, Stephanum enarrationes hasce in Aphorismos ex ore praeceptoris, Philothei, accepisse, ac postea divulgasse. Haec de auctore illorum in Aphorismos commentariorum sufficiant.

Modus autem, quo Hippocrates in his enarrationibus illustratus est, ita est constitutus, ut caussa cuiusque rei, quam memorat Hippocrates, ex dog-

maticorum mente explicetur, practica contra consilia plane negligantur, in eoque labore ex Galeni commentariis plurima decerpta sunt, quamvis ipsius Galeni rarissime mentio facta est. Quod optime probatur exemplo ex ipsis Philothei commentariis adiecto. In aphorismum 5. L. III. sequentem emisit enarrationem:

„Περι ὡρων διαλεχθεις, νυν και περι ανεμων διαλεγε-
„ται. και πρωτον μεν περι του νοτου. Αλλ' ὁυτος
„θερμος εςι και ὑγρος. και θερμος μεν, δια το την
„κεκαυμενην ζωνην πορευεσθαι· ὑγρος δε, δια το την
„λεπτομερη αφαρπαζειν ὑγροτητα τη θερμοτητι· Θερ-
„μοι ουν και ὑγροι την φυσιν οντες ὁι νοτοι, ει επι-
„κρατησουσι, βαρυηκοοι και διαλυτικοι των σωματων
„ὑπαρχουσι. μετα γαρ πολλης ὑγροτητος. τα των
„αισθησεων οργανα αποφαινουσι, και καρηβαριαν εργα-
„ζονται τω πληθει. Της δε αρχης των νευρων ὑγραν-
„θεισης, αναγκη και τας καθ' ὁρμην ενεργειας, νω-
„θροτερας γενεσθαι· βαρυηκοοι δε ειρηνται και τα λοι-
„πα, ουχ' ὁτι αυτον τα παθη προσκεκτηνται, αλλ'
„ὁτι των τοιουτων παθων αιτιοι εισιν."

Quae omnia, mutato tantum hoc vel illo verbo, Galenus in commentariis ad hunc aphorismum protulit. In Latinam transtulit linguam Ludov. Corradus. Graeca editio adhuc desideratur.

STEPHANVS.

Atheniensis, Philothei auditor. Quid de eius σχολιοις εις του Ἱπποκρατους αφορισμους κατα συνοψιν habendum sit, iam memoravimus. Commentarium

Stepha-

Stephani in Prognosticon exstitisse in bibliotheca Renati Moreau, ex Hallero discimus [1]).

MELETIVS.

Monachus Hallero, Philosophus Fabricio cognominatus. Commentarios eius in Aphorismos ineditos latere in pluribus bibliothecis, Parisina, S. Remigii Rhemnensi, ex Fabricio comperimus, si eius biblioth. graec. evolvimus, t. II. ed. Harles. pag. 547.

PALLADIVS.

Ante seculum XI. vixisse eum patet, cum Rhazes saepissime eum citet. Theoriam Galeni in libris suis conficiendis sequutus est. Commentarios fecit in Hippocratis libros de diaeta in acutis [2]), quos cum alio titulo *de cibo et potu* exstare in Bibl. reg. Paris. et in Medicea, Hallerus refert; porro in librum VI. epidemiorum [3]), in l. de fracturis (cuius genuinas origines defendit) de articulis, qui temporibus Palladii cum priori iunctus erat. Optandum est, ut huius viri commentaria in Hippocratem in unum volumen collecta publici iuris fiant, quae adhuc dispersa iacent.

ACTVARIVS.

Ioannes, Zachariae filius, a munere Actuarius nominatus, Constantinopoli vixit. Vrinarum disquisitioni

1) *bibl. pract. t. I. pag.* 310.

2) *Santalbin. in praef. ad Pallad. schol. in Hippocrat. de fract. Foes. sect. VI. pag.* 196. *Spach. elench. med. pag.* 147.

3) *Fabric. bibl. graec. ed. Harles. t. II. pag.* 566.

ni in ſcriptis plurimam operam dedit, quae ad noſtra usque tempora ſervata ſunt. Commentaria eius in Aphoriſmos Hippocratis citant Fabricius et Hallerus, quos adeas [1]).

Anonymorum commentarios graecos in Hippocratem, quos paſſim in bibliothecis latere novimus, omitto. Reſtat autem, ut ad calcem opuſculi eorum adhuc mentionem faciamus, qui iniuria ab aliis in Commentatorum Coi ſenis numerum poſiti ſunt. Quorum primus eſt

ERASISTRATVS.

Loca enim Galeni, quibus ſententia Fabricii, commentatum eum eſſe in Hippocratem, nititur [2]), nil aliud nos docet, quam, Eraſiſtratum in l. quod ſcripſerat de febribus, Hippocratem, ſed potius diſcipulos Hippocratis accuſaviſſe, eos aegrotos fame et ſiti necam intuliſſe. Eadem iure

CALLIMACHVS HEROPHILEVS

in interpretum gregem receptus eſt. Erotianus enim in praefatione his verbis uſus eſt [3]):

„ Ξενοκριτος γαρ ὁ Κωος, γραμματικος ων, ὁς φησιν
„ ὁ Ταραντινος Ἡρακλειδεις, πρωτος εξελαβετο τας
„ τοιαυτας εξαπλουν φωνας· ὡς δε και ὁ Κιττιεος
Απολ-

1) *bibl. graec. ed. Harleſ. t. II. pag.* 548. *bibl. pract. t. I. pag.* 320.
2) *bibl. graec. t. II. ed. Harleſ. pag.* 558. 600.
3) *praef. pag.* 7. 8.

„ Απολλωνιος ἱςορει· και Καλλιμαχος ὁ απο της Ἡρο-
„ φιλου οικειας."

Num quid vero aliud haec omnia indicant, quam Callimachum Herophileum aliquo loco Xenocriti Coi interpretationum mentionem fecisse, minime vero, Callimachum ipsum Hippocratearum vocum dedisse explanationem? — Adde, quod Callimachus bis citatus in ipso opere Erotianeo, non noster sit, sed poeta antiquus idem nomen gerens, quod apparet, cum ambo illa Callimachi loca [1]) pentametri mensuram expleant.

TANTVM.

THE-

1) *pag.* 250. 346.

THESES.

I. Irritabilitas atque ſenſibilitas non diverſae corporis humani vires habendae ſunt.

II. Sunt enim non niſi diverſae vis vitalis, quibus ſe exſerit, facultates.

III. Cauſſam materialem ex indice cauſſarum morbi ſimplicis eiiciendam eſſe credo.

IV. Num fines, quibus a medicis materiae medicae, therapeutices et therapiae ſpecialis ambitus determinatus eſt, certi ſint, adhuc dubito.

V. Diſtinctionem intet obſtructiones et infarctus, quam recentiores dederunt pathologi, parvae eſſe in praxi medica utilitatis, mihi perſuaſum eſt.

VI. Variolae, noſtris quidem regionibus, vix aut nunquam exſtirpari poſſunt, praeſertim ſi ſtatus civitatum idem maneret, qui hucusque fuit.

VII. An acrimonia ſcrophuloſa ſui generis exiſtat, adhuc dubitandum eſt.

VIII. Sin vero adeſt, eam potius effectum morbi, quam cauſſam credimus.

IX. Signum eſſentiale febris ex pulſu celeri repetendum eſſe puto.

X. Digitalis purpureae uſu pulſum lentiorem fieri, nego.

XI. Dyſenteria ſimplex non niſi eſt catarrhus inteſtinorum.

XII. Medicus felix non ideo eſt medicus probatus.